Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 1 ФЕВРАЛЬ, 1990 ШУ. ★ № 13 (7826). ★ Мах 3 кеп.

Яхьа дневник

ЛаьрхIар кхоачашду

«Грознеф т е г а з» мехкдаьттагазовн управлене болхлоша январа хьалхарча шин декада задани тIехкхоачаш а яь, лаьрхIачул совгIа кийчдаьд итташ тоннаш стабильни доаца газови бензини эзараш кубически метраш газн.

Дог гIоздоахача толамашца чакхдаьккхар цар дIадаха шу а. Планал совгIа управлене коллективо кийч яь потребителашка дIаяхнйтар 175 миллион кубически метр газн 16 эзар тонн бензини. Товарни продукци арахецара шера план 127,6 процент кхоачашйир цо. ПланагIа лаьрхIачул совгIа арахийцар бIаьш эзараш сомий маьха продукци. Тайп - тайпара продукци маьхалъяккхара задани 117,5 процент кхоачашйир управлене болхлоша.

«Грознеф т е г а з» мехкдаьттагазовн управленерча цехех цхьаккха яц паччахьалкхен план кхоачаш ца еш. Шоаш тIанйца доккхий декхараш дикка тIехкхоачаш а даь, дика дIадоладаьд ер шу Сальников Владимир, Заругаев Валентин, Дзгоев Борис, Лисицкий Александр керте латтача цехий коллективаша.

Деша дай бац

ДIадахача шера доккхий декхараш тIанйцадар Грозненски «Автоспецоборудоване» яхача опытно - экспериментальни завода болхлоша. Цхьабакъда, шоай деша дай хиланзар уж. Цар кхоачашъяьяц кхыметтел паччахьалкхен план а. Товарни продукци арахецара шера задани 83 процент мара кхоачашъяьяц предприяте машинашъераша. Цар ара ца хецаш йисай цаIн ахи миллион гаргга сом мах бола тайп - тайпара продукци. Низткъа мара лоархIабаьбац уж шоай потребителашта продукци лоаттаяра долча договорни декхарех а.

Къахьегама овсарле лакхъяра шера задани 99,4 процент мара кхоачашъяьяц завода коллективо. Оттабаьча боарамал дукхагIа да арахецача продукцега дIадодар а. Цудухьа лоархIабаьбац предприяте машинашъераш паччахьалкхенна пайда бара заданех. Иштта эсала дерригa техник - экономически хьоккхамаш долаш дIадоладаьд цар пятилетка тIеххьара шу а.

Заводерча ерригача цехий коллективех цхьаккха а яц тIанйцача декхарех меттел паччахьалкхен планах а лоархIаеш. Царна юкъе а къаьстта во болх беш, хадданза тIехьаюсаш хьайоагIарех я Бредыхин Владимир, Алхаев Гаруди, Горин Владимир керте латтача цехий коллективаш.

Лакхача толамашца чакхдаьккхар дIадаха шу Грозненски района «Юбилейный» совхоза баьцадаараш леладераша. Кхоачашдаьд тайп-тайпара баьцадаараш кхедара деррига декхараш. Хьувкъам тIехдика а ба. Масала, боахама овощехранилищешка тхона яйна цхьайола кабуцаш 10—12 килограмм дозал долаш яр.

Ер шоана гу сурт даьккхад «Юбилейный» совхоза баьцадаараш леладеча цхьан бригаде дIадахача шера декабрь бетта.

— Лакхен дикен хьувкъам хьалкхебар кIезига да, — йоах укхаза. — Цул совгIа, дикал ца йоаяйташ нахага дIакхачийта а еза из. ХIанз цIенъе езараш цIенъяь а, дIаоттае езараш дIаоттаяь а баьннаб укхаза. Тикашка дIаяхьийта еза кхашкара продукци а дIаяхьийта яьннай. Баьцадаарий къахьегама фронте Iан замалахьа мукъа ха я.

СапаргIата ба хIанз «Юбилейный» совхоза баьцадаараш леладерий цхьан бригадера болхлой. Цигача бригадира помощник ва Ациев Султан.

Бакъдар аьлча, дог гIоздала хIама долаш а да: тIатеIIа хьийга къа эрна довнзар — хьувкъам дикен алапеш лакхен хилар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) хьалхарча мугIаре — бригадира гIонча С. Ациев, болхлой З. Атаеван Хь. Байбатырован; шоллагIча мугIаре — У. Ташаева, Х. Байбатырован.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕННА ЭША ПРОДУКЦИ ДУКХАГIА

Ер шу дика дIадоладаьд Нохч - ГIалгIай шурий промышленноста производственни объединене болхлоша. ТIехкхоачашъяьй январь бетта хьалхарча шин декада задани. Цу юкъа планал тIех арахийцай эзараш сомий маьха тайп-тайпара шурий продукци.

Соахка заданел тIех объединене коллективо баьккхар 220 тонн гаргга налха, 104 тонн нахча, 833 тонн мерзача шурий продукци, 110 тонн хьаьна йоаца тайп-тайпара продукци. ДIайохьийта продукци цхьоалагIчен лакхерчен сортагIа мара хилийтаяц цо. Ший потребителашта поставкаш яра дола договорни декхараш кхоачашдаьд.

Ши-шегIа хьахиннадаш уж къахьегама толамаш. Цун керттердар да цар шоай производственни мощностехи балха ханахи бизза пайда ийбар, къахьегамен исполнительски дисциплина чIоагIъяр, шоай поставщикашца айхха бувзам а лоаттабеш, материально - технически Iалашо елга тоадар, хIаране бехктокхам айбар.

Яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьннай Бокаев Бока Янарсаевича кулгалдеча Грозненски молкомбинатен Таштиев Казбек Магомедович керте латтача Шелковской масло - сырзаводен коллективаш.

К. БАШИРОВ

Техника—кийчон мугIаре

Арендо бехктокхам айбаьб

Соахка шу долалуш арендагIа болх бара «Надтеречное» яхача РТП кулгалхошца договор оттадир цун мехмастерске къахьегамхоша. Цунца цхьана, техника тоаяра заказчикаца шоай лоIамагIа договор оттаде бокъо яьккхар.

Эггара хьалха йоакхо йир юкъебоагIараш балха тIера болаш, шоай профессе говзанчаш хургболаш коллектив вIашагIйоллара. АрендагIа болх хьабе безам боаца цхьабараш мукъабалийтар. Керда хьанйцар лакха балха опыт йола сварщикаш, токараш, кхыча профессех нах. Иштта соахка июль бетта вIашагIкхийттачул тIехьагIа кхы хувца ца луш хьайоагIа мехмастерске коллектив. Цу хана денз шоай кхела дай шоаш болга кхетадеш, хьадечун бехктокхам лакхбаь, тахан де дезар, хьалха санна, кхоаненга ца дехкаш, тIехьа ца доахаш къахьег наха. Дерригача балхашка дика ка а йоал.

— ЧIоагIа я хIанз тха коллектива дисциплина, — йоах мехмастерске заведующе Х.-Б. Хамидова. — Деррига шоай доалахьа долга а ховш болх чакхбаьлча цIенъю ерригa станокаш, помещенеш. ХIанз гургдац шоана тоаю тракторaш латтача керттерча цехе кхыметтел кIийлен тIа Iодахача мазута, машиний даьтта, солярка кIаьдаш.

Минске йолча заводе хьалъю ерригача маркех тракторaш меттаувттаю цу коллективо. Дуккхача хана цар моторaш тоадайта Грозненски МРО-га дIателар цо. ХIаьта цун болхлоша каст-каста юхьIаьрж а йора цун.

— Цкъаза тхоаш бехке доацташе а тоае машина хьаеннача даьна хьалхашка бехке хулар тхо, — дувц мастерске заведующе. — ХIана аьлча, геттара во меттаувттадора МРО-с моторaш. Цигара хьадена уж дIатIа а оттадийяь тракторaш дIаелча, раьза боацача совхоза кулгалхошкара дийъ-пхийъ каьхат ца доагIаш бутт дIабодацар.

АрендагIа къахьега болабелча дIадаьккхар из кхоачамбоацар а. Эша оатхалаш Iалашъеш, моторaш шоаш тоаду хIанз. Геттара дика ду из гIулакх слесараша-сборщикаша Абдулазиев Ахьмада, Шагров Николая, Барзиев Алхазура.

Хадданза лех цу коллективо болх эргабаккха, производствага дIадодар лохдара, хьадер сихагIа де йиш хулийта тароIнаш. Айхха бувзам лоаттабу хIанз Минскерча тракторни заводаца. Цо новкъостал ду цунна эша узлаш, агрегаташ, оатхалаш телаш. Цу гIулакхо аьттув боалийт, масала: МТЗ 50, 52, 80, 82 маркех тракторaш сихен тешамеи меттаувттае.

— Из бахьан долаш тхоца хIанз гIулакх леладу тха районера меттел. Сунженски, Малгобекски, Ачхой-Мартановски, Ставропольски края Курски, Степной районашкарча колхозаша, совхозаша, — йоах Хамидова. — Масала, хIанз тха керттерча цехе бархI трактор латт тоаеш. Царех шиъ ачхоймартановций я, йиъ — сунженций, шиъ — тха районерча боахамашкара.

Кхы а цхьан хIамо тIаувз партнераш цу коллективе. Паччахьалкхенна ремонтно-механически предприятеша доаккхачул 10 — 15 процент кIезигагIа ахча эц цо цхьа трактор тоаярах. ХIаьта керттердар — гIулакх тешаме деш хилар. ТIеххьарча бархI бетта шоай техника во меттаоттаяьй, аьнча раьза воацаш боахамий цхьанна кулгалхочунгара каьхат денадац мастерске коллектива цIерагIа. ХIаьта, духхьал соахка йиъ лагIча кварталеи укх шера январь ах беттан цар тоаяьй 38 трактор.

БIаьсти тIакхача дукха ха йисаяц. Цу юкъа меттаоттае езаш дукха тракторaш я. Республика йиъ районаца оттадаь договораш да. Цудухьа цкъаза балха ха чакхъяьлча а цIа ца болхаш шин-кхаь сахьата къахьег наха мастерске.

Кхы а цхьа хIама да. Алапе фонд алсамъяккхара кхом бе гIерт моллагIча хIаман тIа. ХIанз гургьяц мастерске хьалха санна ца эшаш йоагаю электрически лампаш, пайда боацаш болх бу станокаш, и. кх. дI.

Хьадечунга хьежжа да хьатIадоагIар а. Масала, хIара бетта юкъера лаьрхIача 250 — 300 сом эц цига къахьегача хIара саго. Хьалха — эггара дукхагIа 200 сом.

М. ХАМАТХАНОВ.

КПСС XXVIII съезда накъадолхаш

НАЬХА ХЬАШТАШ ДИЦДАЬДАЦ

Малгобекски района «Алханчуртский» совхоз —боккха а дуккхача доакъоех латта а боахам ба. Укхаза чуйоагIа йиъ юрт. Цудухьа, шеко йоацаш да, цу тайпара боахам лелабе, дегIабоалабе атта дац. Деррига а де вIаштIехьдаьннадеце а, цхьабакъда, дIадахача шера совхоза къахьегамхой вIаштIехьдаьлар ялат, шура, дулх, генараш, тха, кхыйола продукци паччахьалкхенга йохкара планаш кхоачашъе а карарча шера толамаш дахара кIийле кийчъе а. Амма, из гIулакх бокъалгахьа далара юхьиг мара яц, хIана аьлча боахам хIанз а зе деш ба.

—Цудухьа КПСС XXVIII съезда сийленца накъабахара программаш кийчъеш совхоза коммунисташа керттера теркам тIабахийтар боахама экономически хьал чIоагIдара — яхаш дувц «Алханчуртский» совхоза парткома секретара М. Точиева. — Деррига а цхьан шера даь доврггдац тхо. Из дага а кхоабаш, белгалдаьхар хьалхагIа чакхдаха деза приоритетни лостамаш. Тха боахама партийни организацена чувоагIа 64 коммунист. Уж бекъабеннаб йиъ цеховой юххьанцарча партийни организацешка. Программа оттаялехьа дагадаьлар хIара коммунистаца, из дош дийцар хIара цеховой партийни организаце. Цо новкъостал дир тхона паччахьалкхенна а наха а пайда бергбола, хаьдда наькъаш белгалдаьха программа оттае.

МалагIча гIулакхапта керттера теркам тIабахийтар коммунисташа? Эггара хьалха ерригa а тракторно-кхаш леладу бригадаш арендагIа яьхар. Укхаза дика къахьийгар совхоза экономически службаша. Цар тIехьа а ца доахаш, ханнахьа вIаштIехьъяьхар мел эша экономически расчеташ. Арендни коллективашта новкъостал дир уж кхетае, балха юкъейоалае. Хьаллаьцар нийса никъ болга шекбац совхозе. ХIана аьлча, укхаза хабараш а доацаш, шоай опытаца гучадаьккхар къахьегам вIаштIехьбаккхара из керда форма боккха пайда луш йолга. Арендо новкъостал дир совхоза къахьегамхошта лакхехьара Iочутелача указанешка а ца хьежаш, шоай лоIамагIа, шоашта бакъахьа хеттача тайпара производственни дешаш къестаде. Масала, вахаро хьахьекхад боахама лаьтташка лерттIа доал дича ялата культураш дика хьахулилга. Цудухьа, духхьашха укхаза 4000 гектара тIа дIадийра гурахьа дIадув ялат. ХIаьта хьалхагIа лаьтта дика хьаьн а даь, кийч а даь дIадийра толашагIдолаги. ХIанз бIарг гIадбугаш, листта-тIадоагIаш латт ялат. Карарча шера дукхагIа дIае лаьрхIад арендатораша коартолаш а — 250 гектара тIа. Цкъа-дале, цо карагIдоалийтаргда беррига а совхоза къахьегамхой мел эша коартолашца Iалашбе. ШозлагIдале, из паччахьалкхенга ехкача цо боахама хоалуш пайда бергба цун касса йIаьхегIа хилийтара.

ЦIенхаштта уйла е баьннаб укхаза хьайбай боахам хьалбаккхара а. Укх шера дукхагIа дIаюврггья доакъара культураш. Ханнахьа искусственни подкормка е лаьрхIад цонашта а. Ховш ма дий, цхьан хана Ачалкхера йол ерригача а Къулбаседа Кавказе лоархIаш а дIанйеш а хинналга. Теркам тIабахийтаб Iул меттаоттадара, во дараш дIа а доахаш керда а дикагIдола а фу юкъедоаладара. Костромской областа боахамашца договор оттадаьд, укх шера цигачара дикагIдолча фух 300 шинар доаладергдолаш. Хьайбаш леладераша лерхIачох 1990 шу чакхдоалаш боахаме 400 бетташ етт хургба.

Цхьабакъда, моллагIа а программа чакхъяккхара аьттув болаш хургьяц, нагахьа санна из кхоачашъе, вахаре кхувла беза никъ цу тIа теркалбеш ца хуле. Из чоалхане доаца бакъдар шаьра кхетадаьд совхоза коммунисташа. Цудухьа цар оттаьча программа тIа йоккха моттиг дIалоац социальни дешаша. Масала; совхозе цIаккха а хиннаяц ший болхлошта унахцIено тоае, салаIа моттиг. Цунца цхьана, боахама чуйоагIача кхаь Ачалкхерча зоне долаш да лаьттан кIалхара хьатIадувла дарбан хиш. Царех ший болхлошта пайда эца лаьрхIад совхозо. Укхаза хьалъе йолалургья 100 моттига лаьрхIа санатори - профилактори. Цун проект хIанз кийча я. Цу гIулакха деррига а дIадахийта дезар 1,5 миллион сом ахча да. Боахама киса цо дикка хIама тохаргъяле а, кулгалхошта дукха хетац из. ХIана аьлча, шоай къахьегамхой унахцIено тоаяра из дIагIоргдоландаь. Наьха могашалца хIама нийслургдац.

Совхозе дукха кагирхой гулалуш латт. Къонача дезалашта эш чуIе фусамаш. Из цу сахьате теркалдир боахаме. Укх шера хозспособагIа хьалдаь йистедоаккхаргда шишша квартирах латта итт цIа. Кагирхой гIулакха, иштта, Кердача - Реданте хьалдеш латт 300 моттига лаьрхIа культура ЦIа.

ТIеххьарча ткъаь иттех шера мела хий доацаш бала увз кхаь Ачалкхе бахача наха. Дукха ха я укхаза хинпровод хьалъе йолаяь а. Бакъда, из хьаеш боахкачз ПМК-7 гIишлонхоша ледара кхоачашбу шоай болх. Цхьацца бахьанаш а доахаш, царна тIехьашка лечкъ. Из дIачакхдаккха средстваш тоъац, йоах. Цунах кхы гIулакх хургдоацилга кхета а деш, юртхошта оарцагIъяьлар совхоз. ЛаьрхIад цу гIулакха мел эша средстваш дIатIа а енна, сихха хинпровод чакхъяккха.

Дакъа лаца лаьрхIар боахамо укхаза ретрансляци хьалъеча а. ХIанз цунна проект кийча я. Укх шера наьха таро хургья Грозненски телевидени студе программага хьежа.

Х. ШАДИЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаташ харжара йолча окружной хоржамий комиссешка

(ДIахододар. Доладур 30 январе арадаьннача «Сердало» газета тIа).

№ 2 йолча Агропромышленни хоржамий округе гIолла

Гуцериев Саварбика Микаил, 1958 шера ваьв, художественни промыслай объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Муштаргаев Имран Хасанович, 1934 шера ваьв, «Чеченингушагропромхимия» яхача объединене председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Сайдаев Айса Медиевич, 1956 шера ваьв, «Грозныйагроплодоовощторг» яхача объединене бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хататаев Хусейн Кататаевич, 1962 шера ваьв, КПСС членалла кандидат ва, г. Грозне вахаш ва.

№ 3 йолча Бутырински хоржамий округе гIолла

Таштамиров Руслан Мустаевич, 1942 шера ваьв, Ленински райисполкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 4 йолча Дзержински хоржамий округе гIолла

Дутаев Висаит Ахмадович, 1942 шера ваьв, № 2 йолча вспомогательни школа-интерната хьехархо, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Сагаев Руслан Шамсудинович, 1958 шера ваьв, «Комсомольское племя» яхача газета редактора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хацнев Баял Ибрагимович, 1943 шера ваьв, республика диагностически центра керттера лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 5 йолча Дьяковски хоржамий округе гIолла

Крохолев Иван Дмитриевич, 1946 шера ваьв, «Красный молот» завода котельщик, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 6 йолча Калинински хоржамий округе гIолла

Боков Висангире Руслан, 1942 шера ваьв, «Союзспецгазпромстрой» ПМК-4 начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Джабраилов Супьян Магомед-Хасанович, 1955 шера ваьв, Грозненски консервни завода бригадир, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Мирзабекова Лидия Магометовна, 1940 шера яьй, «Чечингшвейбыт» № 25 йолча ателье закройщица, парте яц, г. Грозне яхаш я.

Нуралиев Нурдин Алимханович, 1953 шера ваьв, ДСК участка начальник, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Тамасханова Макка Эсултановна, 1958 шера яьй, Грозненски производственни швейни объединене швея, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 7 йолча Киевски хоржамий округе гIолла

Белоглазов Владимир Семенович, 1939 шера ваьв, М. Ю. Лермонтова цIерагIча эрсий драматически театра актер, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хункерханов Султан Лечиевич, 1963 шера ваьв, «Красный молот» яхача грозненски машинашъеча завода ВЛКСМ комитета секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 8 йолча Косноровски хоржамий округе гIолла

Айдаев Юша Ахъядович, 1938 шера ваьв, «Ленинан некъ» яхача газета редактор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хант Абрам Зескиндович, 1926 шера ваьв, НГIАССР бувзама производственно-технически управлене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хацнев Ломан Ибрагимович, 1939 шера ваьв, Х. Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай драматически театра директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 9 йолча Краснознаменни хоржамий округе гIолла

Гойгов Махьмада Саварбик, 1951 шера ваьв, Советски Эскара эпсар, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Пашинский Валерий Николаевич, 1950 шера ваьв, Советски Эскара эпсар КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Пучков Евгений Иванович, 1948 шера ваьв, КПСС Ленински райкома хьалхара секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 10 йолча Курски хоржамий округе гIолла

Адиева Зарган Магомедовна, 1942 шера яьй, «Чечингшвейбыт» яхача объединене директор, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

Григорьев Борис Афанасьевич, 1941 шера ваьв, академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института проректор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 11 йолча Лермонтовски хоржамий округе гIолла

Громов Павел Николаевич, 1937 шера ваьв, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 12 йолча Красномолотовски хоржамий округе гIолла

Григорьян Владимир Захарович, 1954 шера ваьв, «Красный молот» завода сталевар, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Кадиев Магомед Алиевич, 1936 шера ваьв, сихха медицински гIо деча больница керттера лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Курумов Заурбек Омарович, 1937 шера ваьв, республикански стоматологически поликлиника керттера лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Негинский Леонид Моисеевич, 1935 шера ваьв, «Автоспецоборудование» яхача завода директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 13 йолча Пионерски хоржамий округе гIолла

Нецветаев Петр Андреевич, 1930 шера ваьв, Михайло-Архангельски киназа настоятель, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

№ 14 йолча Пушкински хоржамий округе гIолла

Ацаев Магомед Алиевич, 1944 шера ваьв, НГIАССР жилищно - коммунальни объединене контрольно - ревизионни отдела начальник, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Баншев Рашид Айнуллович, 1937 шера ваьв, «Грозгипронефтехим» яхача института теплотехнически отдела начальник, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Бочкаев Ахмед Сайдиевич, 1943 шера ваьв, «Чечингтрикотажбыт» яхача производственни объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Воцалевский Збигнев Славомирович, 1932 шера ваьв, «Грознефтегеофизика» производственни объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Гаджиев Альберт Муслимович, 1938 шера ваьв, республикански больница керттера лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Исаев Хусейн Абубакарович, 1960 шера ваьв, «Чечингражданстрой» треста № 1 йолча гIишлон - монтажни управлене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Лукин Михаил Тихонович, 1913 шера ваьв, Iалам лорадара Ерригроссийски общества Нохч - ГIалгIай республикански совета общественни инспектор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Махаева Зинаида Вахидовна, 1948 шера яьй, Грозненски производственни швейни объединене № 2 йолча цеха технолог, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

Перцев Николай Иванович, 1936 шера ваьв, статистикана йолча республикански управлене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хамутова Татьяна Георгиевна, 1960 шера яьй, Грозненски почтамта электробувзама инструктор, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 15 йолча Славянски хоржамий округе гIолла

Табунщиков Александр Петрович, 1954 шера ваьв, «Красный молот» яхача завода слесарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 16 йолча Студенчески хоржамий округе гIолла

Филькин Василий Иванович, 1913 шера ваьв, НГIАССР тIемен къахьегамеи ветераний республикански совета председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 17 йолча Тухачевски хоржамий округе гIолла

Храмченко Лидия Александровна, 1951 шера яьй, трамвайно - троллейбусни управлене трамвая водитель, парте яц, г. Грозне яхаш я.

№ 18 йолча Университетски хоржамий округе гIолла

Турпуханов Мухтар Абухасанович, 1941 шера ваьв, «Красный молот» яхача производственни объединене Аргунски машинашъеча завода керттера инженер, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чепурнов Николай Иванович, 1957 шера ваьв, «Красный молот» яхача завода токарь, КПСС член, г. Гудермесе вахаш ва.

(ДIахододар 3-ча оагIо тIа).

Сталинград: мишта дар из

Котало яьккха 45 шу дузаш

Укх шера советски халкъо доккха цӀей дезду — Сийлахь-боккхачу Даймехка тӀом тӀа немецко-фашистски гӀаьрахошкара котало яьккха 45 шу дизара.

Сийлахь-боккхача тӀема фотолетописа авторех цаӀ вар Зельма Георгий Анатольевич. Цо шийна тӀема никъ дӀаболабир Къулбехьарча фронте. Цига из «Известия» яхача газета командировках вахийтавар. Цо дакъалоац Одесса обороне. Цо яздархочунца Симонов Константинаца массехк бутт боаннх вай Даьхен къулбаседе лораеш долча тӀема доакъошца.

Г. Зельма тӀема биографе къаьстта моттиг дӀалоац Сталинградски тӀемас. 1942 шера июле денз 1943 шера феврале кхаччалца Волга тӀара из тӀом маьхбаллалца цун фотокамерас цун цӀаккха дицлургдоацача деноех дола исторически сурташ даьхар. Г. Зельмас Сталинграде хиннача тӀема хетадаь бӀарчча фотоальбом арахийцар. Цу событей доакъошхочо К. Симонова альбома дешхьалхле яздаьдар:

«Дагалувца безий-те из тӀом? Цхьачар йоах, безац. Сона хетачох, из дагарбалийта йиш яц. Наха шоаш: «Оаха тӀом ца ашарал совгӀа, тхоашта могар дир из ца хилийтара, из кхы хург а бац», — аьнна аллалца».

Сталинградски эпопея чакхъяьлча тӀема фотокорреспондента Г. Зельмас Румыни, Польша, Венгре мукъайоаннхача дакъалоац, цо коталон цӀей Советски Эскаро мукъаяьккхача Будапеште дезду.

СУРТА ТӀА: фотокорреспондент Г. А. Зельма (аьрдехьа) 1980 шера шийна тӀема доттагӀаца Советски Союза Турпалца Дурдиев Кучкараца вӀашагӀкхийттача хана.

Репродукци а текст а Н. АКИМОВА. (ТАСС фотохроника).

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Заседане дийцар «РСФСР, Нохч-ГӀалгӀай АССР халкъа депутаташ, Грозненски Старопромысловски районий моттигерча Советий халкъа депутаташ харжара еча кийчонах» дола дош.

Грозненски Старопромысловски районий халкъа депутатий Советий исполнительни комитетий председателаша даьча хоамашка ла а дийгӀа, уж дийца а дийца, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар республике массанахьа а, хӀаьта иштта цу районашка а хоржамий кампани гӀулакхацарча демократически кӀийлен тӀа, общества гӀулакхашта доал дара къахьегамхоша дикагӀа дакъа лоацаш, республикашта а моттигерча а Советашта хьалхашка латта декхараш кердача тайпара, перестройка кердача уйланца кхоачашдулургдола эггара дикагӀбола шоай викалаш Советашка бахийта уж гӀертара белгало йолаш дӀахьош хилар.

Грозненски Старопромысловски районашка оттаяь я халкъа депутаташ харжара кийчо яра мероприятеш. Уж отта а яьй, еш а я РСФСР, Нохч-ГӀалгӀай АССР Конституцешта юкъедихьа хувцамаш, тӀатохараш, халкъа депутаташ харжарах дола законаши теркал а деш.

ЗаконодательствагӀа йиллача хана хоржамий комиссешта юкъебахийтар викалаш, вӀашагӀтехар хоржамий участкаш, уж кийчъеш, тешшаме бувзам оттабеш гӀулакхаш ду. Харжархой списскаш оттае йолаьй.

Районашка дика чакхдаьлар ерригача Советий халкъа депутаталла харжа кандидаташ овттабелга, цар регистраци чакхйоалаш латт. Дуккхача хоржамий округашка хоржамаш хургда альтернативни кӀийлен тӀа.

Хоржамаш дара кийчлуш гӀулакхаш деча хана теркам тӀабохийт харжархоша ду лоткъамаши заявленеши ханнахьа къоастаяра, бахача наха гӀулакх деча сфера предприятейи организацейи балха тӀа дола кхоачамбоацараш дӀадахара. Старопромысловски райисполкомо цу гӀулакха лаьрхӀа къаьстта комисси яьй, райисполкома председатела заместитель керте а латташ.

Из иштта дале а, Лакхехьарча Совета Президиумо Грозненски Старопромысловски районий халкъа депутатий Советий исполкомий теркам тӀабахийтар хоржамашка кийчлуш деча цхьадолча гӀулакхашка долча кхоачамбоацараштa.

Хоржамий комиссеш цхьайолча моттигашка вӀашагӀтехар къаьнача схемагӀа. Цу гӀулакха юкъе ледара дакъа лаьцар бахача наьха самодеятельни общественни организацеша, харжархой уж баххача хиннача собранеща.

Цхьайолча собранешка депутаталла харжа кандидат оттавир къувсаш дацар, собрани яра йоагӀаш йола порядок яцар.

Депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта юкъе кӀезига ба кхалнах, болхлой, колхозхой, кагирхой. Районни Советий депутаталла харжа геттара кӀезига овттабаьб нах баххача хиннача харжархой собранешкара бола кандидаташ. Кандидаташ овттабара протоколаш во увттадаь моттигаш я.

Еррига хоржамий комиссеш яц хоржамех долча Законаша маяххара шоашта тӀалатта болх кхоачашбеш. Царех цхьаярий балха планаш яц, наггахьа мара яц заседанеш.

Районни юртийи Советий исполкомаша хӀанз а доагӀаш дола гӀулакхаш дац ерригача хоржамий комиссеша болх бара лерттӀа хьалаш хьахулийташ.

Хоржамий участкаш чухургйола помещенеш тоаярен кийчъярен болх ледара бу. Царех дуккханешка, къаьстта Грозненски районе, хьожаш хиннача дийнахьа хьалтеха вывескаш яцар. ХӀара хоржамий участок телефонаца Ӏалашъяра гӀулакх мадоагтӀара чакхдаькхац. Районашка хӀанз а кхоачамболлаш беш бац РСФСР, Нохч-ГӀалгӀай АССР Конституцешта юкъедихьа хувцамаш, тӀатохараш, халкъа депутаташ харжарах долча кердача Законий башхалонаш бахача наха дӀайовзийтара болх.

Цу гӀулакха кӀезига пайда эш культпросветучрежденей таронех. Грозненски районе дуккхача халкъа депутатий юрта Советий шоай карарча территорешка халкъа депутаташ харжара кийчо яра гӀулакхий шоай планаш яц.

Райисполкомий ерригача отделашеи управленешеи хӀанз а шерра боаржабаь беш бац хоржамашка кийчо яра бола болх.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо Грозненски Старопромысловски районий халкъа депутатий Советий исполкомаш декхарийла йир белгалдаьха кхоачамбоацараш дӀадаха, хоржамий кампанеца дувзаденна дешаш шоай ханнахьа къоастаде.

Президиума заседане дийцар Нохч-ГӀалгӀай АССР Октябрьски Шалински районашка «СССР кооперацех дола» Закон кхоачашдеш дечох дола дош а.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар «СССР кооперативах долча» Законаца, партеи правительстваи кооперативаш яхкарах йолча решенешка хьежжа кооперативни болам дегӀабоалабеш республика Октябрьски Шалински районий советски а боахама а органаша цхьабола организационни болх беш хилар.

Халкъа депутатий районни Советий исполнительни комитеташка яьхка я кооперативаш хьаеши цар болх вӀаштӀехьбоаккхаши хьахула дешаш шоай ханнахьа къоастадара йола комиссеш, къоастабаьб кооперативни болам дегӀабоалабара дешашка хьежаш бола специалисташ.

Районашка бу кооперативаш дегӀайоалаярах бола массови информаце средствашка гӀоллара кхетама болх. Кооперативаша даь товараш дохка отделаш хьаелл промтоварни тикашка. 1990 шера 1 январь тӀа кхоачаш Октябрьски районе яр дӀаязъяь 226 кооператив.

Цар арахеца продукци 1988 шера 2 миллиони 130 эзари сома маьха хинначара 1989 шера 9 бетта 6 миллион сома маьхага кхоачаш дукхагӀа хилар.

Шалински районе дӀаязъяь я 271 кооператив. Цу кооперативаша арахец халкъа эша товараш, бахача наха гӀулакхаш ду. ДӀадахача шин шера Шалински районе кооперативаша даь товараши гӀулакхаши 10 миллион сома маьха хилар.

Кооперативай балхах йоала доходаш моттигерча бюджете дӀачутел. 1989 шера Октябрьски района бюджете кхаьчар 260 эзар сом, Шалински — 364 эзар сом.

Из иштта дале а, Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо республика Октябрьски Шалински районашка кооперативни болам дегӀабоалабара йолаш йолча таронех бизза пайда эцац аьнна лаьрхӀар.

Лакхехьа цӀи яьккхача халкъа депутатий Советий исполнительни комитеташа ледара болх бу йолаш йола еррига кооперативаш халкъа эша товараш хьадара, царех рынок хьалйизара, бахача наха кхоачамболлаш гӀулакхаш дара, паччахьалкхен предприятешца пайдане йола конкуренци лоаттаяра тӀаерзаеш.

ДӀаязъяьча кооперативех ахаш хӀара районе практически болх бе йолаеннаяц помещенеш, производства средстваш, бийдал, материалаш ца хилар бахьан долаш, кхыдола хӀамаш эшаш хиларгӀа.

Октябрьски Шалински районий кооперативаша баь болх бокхха бац, дехка товараш дукха дац, бахача наьха хьашташ кхоачашдара хоалуш а дац. Районашка яц къабеннача нахага, инвалидашка, цамогаш долча берашка хьежа, спортивно-унахцӀено тоаяра, информационни гӀулакхаш ду кооперативаш. Моттигерча а шоллагӀча а бийдалца, производства отходашца болх беш йола кооперативаш яц. Оптови торговле боарам лоха ба, материальни кхоачамашца Ӏалашъеш ца хилар бахьан долаш кооперативаш шоаш Ӏалашъяра законагӀа боацача новкъа ювл.

Кооперативни боламе долча негативни хӀамашта духьала хьинаре къовсам лоаттабац районий планови, финансови, бокъонаш лораеча органаша. Дуккхача кооперативашка нийса оттаяьяц бухгалтерски учет. Хьежача гучаяьлар социалистически рузкъа лечкъаду, налог тохарах доходаш хьулаю, финансови дисциплина телхаю моттигаш.

Октябрьски Шалински районий банкаша кредиташ даларах дола дош къоастадеча хана кхоачамболлаш бовзац кооперативай производственни болх, финансови хьал, оборотни средстваш, дӀайохийтача капитальни вложенеех бола экономически пайда.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо Октябрьски Шалински халкъа депутатий Советий исполкомаш декхарийла йир белгалдаьха кхоачамбоацараш дӀадаха, бытовой гӀулакхаш деча сфере кооперативаш яхкара организаторски болх чӀоагӀагӀа бе, наха эша товараш дукхагӀа арахеца, шоллагӀа бийдал кийчъе а чакхъяккха а, наха салаӀа моттигаш хилийта, бахача наха спортивно-унахцӀена салаӀара моттигаш хилийта, юрта бахача наьха хьашташ кхы а диззагӀа кхоачашдайта.

НГӀАССР Лакхехьарча Совета Президиумо иштта декхарийла яьй НГӀАССР бытовой гӀулакх дара Министерство, жилищно-коммунальни боахамеи моттигерча промышленностеи территориально-производственни объединени, республика кхыйола министерстваши ведомстваши шоай кара йолча органашка, Октябрьски Шалински районашка шоай кара йолча предприятешкеи организацешкеи кооперативни гӀулакх дегӀадоаладара болх хьинарегӀа байта, кооперативаш хиланза яргйоацача материальни ресурсашца Ӏалашъяра практически новкъостал дайта. Юкъарчал долаш гӀулакхаш делга, аренда система, мах боаккхаш лелае инвентарь, инструменташ, машинаш, механизмаш телга шерде.

Заседане хьежар республика вахара кхыдолча актуальни дешашка а.

Лоацца хоамаш

Соахка шоаш даьха къахьегама толамаш денгара денга дикагӀа хулийташ, хьинаре къахьег пятилетка тӀехьарча шера «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Цар январь бетта планагӀа лаьрхӀачул совгӀа даьккхад 3200 тонн совгӀа мехкдаьттеи 5 миллион кубически метрал тӀех йола гази. Шоай потребителашта поставкаш яра дола договорни декхараш а дизза кхоачашдаьд цар. Оттабаьча боарамал лакхъяьй къахьегама овсарле а.

Къаьстта дика къахьийгад январь бетта Ларионов Александр Васильевича кулгалдеча мехкдаьттеи гази йоахача цхьоалагӀча цеха коллективо. Ерригача управлене планал тӀех яьккхача газахи мехкдаьттахи дукхагӀдар цо даьккхад.

БӀубенна къахьегаш чакхбаьккхаб январь бутт «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахой коллективо. Заданел тӀех цо даьккхад 1300 тонн «Ӏаьржа дошуви», массехк миллион кубически метр гази. Толамца лоархӀаьй из шийна потребителашта продукци лоаттаяра долча договорни декхарех а.

Мехкдаьттеи гази яккхара январь бетта план кхоачаш ца еш йисаяц НГДУ-ра цхьаккха цеха коллектив. Къаьстта дика болх а беш, шоаш тӀайийцача декхарех дика лоархӀаеш я укхаза Мамцов Василийи Ахриев Берснакъеи керте латтача цехий коллективаш.

Къаьстта дика болх а беш, башха-дика производственни толамаш доахаш дӀадоладаьд шийтталагӀча пятилетка тӀеххьара шу Н. Анисимова цӀерагӀча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода Тарасов Александр Николаевич керте латтача центральни газофракционирующи установка (ЦГФУ) технологаша. Цар 29-ча январе рапорт делар товарни продукци арахецара бетта план тӀехкхоачашъярах. Цу денга кхачалехьа заданел тӀех цар арахийцар ши бӀаь эзар сома маьха тӀехдика продукци. Цу юхедисача шин дийнахьа кхы а планал тӀех кийчйир бӀаьш тоннаш мехкдаьтта продукци.

Малгобекски бурув тохара балхий управлене коллектив толамца лоархӀаьй укх шера январь бетта заданех. Къаьстта дика болх беш хиларца цига белгалъяьнна я буровой начальник Заев Анатолий Ивановича кулгалдеча № 28 йолча буровой коллектив. 29-ча январага кхачалехьа 220 метр бурув а теха, бетта заданел тӀех техар 20 метр хилар.

К. БАШИРОВ.

Депутаталла кандидаташ

ДоаггӀаш даь сий

Цхьан дийнахьа са тассалехьа хьал а гӀатта балха яхалехьа кухне дӀачуяьлча укх тайпара сурт бӀаргадайра Наурски района «Россия» колхоза дояркана Курмахамадова Кайпана: йӀайха йоагаш пешк яр, истола тӀа чайник, аьта маькх, даьтта, шекар латтар. Ер фуд хьогӀ, аьнна цецъяьлар. ЗӀамагӀа йолча йиӀий — Румайзата цӀагӀа дӀачухьежача, из йоацаш яр. Ер мича яхай-теш, аьнна хийтар. ДӀаараяьлар коа. Кхий чу дӀачухьежача, шийна хьалхашка хӀаьтта цхьанне йилла йол юаш латта етт мара бацар.

ЦӀагӀа чу а яьнна, корзагӀъяларах башха чам ца кхетабеш сиха хӀама а йна ферме яхар. Ший доахан латтача дӀатӀаяхача шодаца хьайбашта хьаьшка силос юллаш йоалла Румайзат бӀаргаяйра. Цу сахьате деррига а кхетадир.

— Сога хӀама а ца оалаш укхаза яр фуд хьа. ЦӀагӀа хьо кора ца йича, ферма хьакхачалехьа сона дага ца дохаш хӀама дисадац, — аьлар йиӀийгага Кайпас, раьза йоацаш.

— Дийхача а ховра сона, Ӏа укхаза со йоалаергйоацилга. Цудухьа енай-кх къайлагӀа. Бехк ма баккхалахьа, нана, — аьнна мархӀаеллар Кайпа Румайзата.

— Хьо хӀанз а зӀамига я. ХьалхагӀа школа чакхъяккха. ТӀаккха хьожаргда вай. Хьанна хов, тӀеххьара хьона кхыйола професси езалой. Хьожаргда вай. Цхьабакъда, хоатта а ца хоатташ тахан даьр кхы ма делахь, — аьнна, доахан детта йолаелар Кайпа. ЙоӀо тӀеххьара аьнна дешаш дага а деха, уйлашка яхар.

...Духьалъэттар ше бер хинна ха. Цунна геттара хала чакхъяьлар из. Ши шу мара дацар цун, ший нанаца — Хьаламца, Даьхенах а яьккха, шийлача Казахстане Ӏойохьийташ. 1939 шера эскаре гӀулакх де ваха да — Яхьъя фашистски Германеца лаьттача тӀем тӀа вар.

Духхьашха Чемкетски областе кхаьчар Кайпа ший наьнаца. Юхххьанца моастагӀий санна тӀанийцар уж цига баьхача наха. Сталинах а цо леладечох а ца тешаш наггахьа мара вацар цу хана. Цхьабакъда, берригаш а бацар цхьатарра. Эггара хьалха новкъостал дир цар дезала, «староверы» яхаш бувцаш хиннача, Мурмански областера Ӏобахкийтача эрсаша. ТӀаккха хьалха Волга хий йисте баьха, цигара бохабаь немций, фуд-малад кхетадийча — казахаш оарцагӀбаьлар новкъостал де. Дезал ма хулла дикагӀа кхаба гӀерташ са тессача денз боад къовлабаллалца тайп-тайпара балхаш деш къахьегар Хьалама. Мукъа ха яьлча почте ухар ший марагара хоам бий хьажа. ХӀаьта Яхьъя тӀема халача наьнъашка лийнна, массехк чов яь тӀеххьара 1953 шера мара хьакхетанзар ший дезалах.

Дас пурам а денна, ший шийтта шу даьлча баьцадаараш кхедеча бригаде балха яхар Кайпа. ТӀаккха кӀезигдукха дезала хьал а тоаделар.

Из деррига ховш яр цу хана бархӀлагӀча классе дешаш яьгӀа Румайзат а.

...Ферме нанна новкъостал дешше, толаме чакхъяьккхар итт класс. ТӀаккха ше лаьрхӀар дир. «Россия» колхоза шоллагӀча ферме доякалла къахьега яхар. Ший хьинарца, дикача гӀулакхашца школе а кхычарна юкъе белгалла хиннача цун болх юххьанца денз дика дӀабахар. ХӀанз итт шу даьннад ферме из енача хана денз. Цу юкъа массехказа котало яьккхай цо, хӀара шера «ЦӀе косынка» даккхара района къонача дояркашта юкъера яхьашка. Хьаьнала къахьегарах дукха тийннай цуна Сийлен грамоташ. Цхьа шу дӀадахийтадац цо хӀара кхоабача Ӏаттагара шура яккхара план тӀехкхоачаш ца еш. Соахка, масала, тӀайица декхар 2850 килограмм йолаш, 3220 килограмм яьккхар.

— Уж толамаш даха доккха новкъостал ду, школе дешача хана нанна шин шера новкъостал деш Ӏоаяьча опыто, — дувц хӀанз Румайзата.

— Сайга хиннача доахан кхыча къонача дояркага дӀа а денна, соахкара шу чакхдоалаш дикача фух дола, дахка деза шинараш хьайицад аз. Юхххьанца доагӀа Ӏунал даьчул тӀехьагӀа, ши-кхо шу даьлча царех хӀаране шера 4000 килограммал кӀезигагӀа йоацаш шура тергхиларах шек яц со, — йоах доякас.

— Дуккхача хана денз хьайбаш леладеш хьабоагӀа дезал ба аьнна ала йиш йолаш да Курмахамадовах, — дувц «Россия» колхоза председатела Нисанов Иосифа. — Масала, Румайзатал совгӀа хӀанз дояркаш болаш къахьегаш я Кайпий кхы а ши йоӀ — Рукъяти Малкутуи. Нана санна (хӀаьта цо тха колхозе болх бу ткъо шу совгӀа ха я, цу юкъа еннай «Къахьегама ветеран» яха медаль, «Социалистически яхье котало яьккхар» яха массехк значок, и. кх. дӀ.) шоай декхарех массе хана дика лоархӀабеш хьабоагӀаш а ба. ХӀаьта а Румайзат царна юкъе а къаьста белгала я. Цхьанна саго даккха гӀалат доацаш, тахан де дезар кхоаненга дӀа ца дехкаш къахьег цо. ЙоккхагӀа йола доярка хиларах тарра, бизза болх хьабех кхычаргара. Цхьабакъда, из тӀачайха е цо эздий доаца дош аьнна цӀаккха а хозаргдац. Ловш яц харцо. Бакъдар юхьдуххьал дӀаоал моллагӀчунга. Цудухьа дукхаеза из наха, лоархӀ колхоза кулгалхоша.

Хьаьнала къахьегаш вола саг массаза а хиннав вай мехка сий долаш. Колхоза коллективо берригa нах раьза а болаш, Наурски № 885 йолча территориальни округе гӀолла РСФСР халкъа депутаталла кандидат яьй коммунист Курмахамадова Румайзат.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЦУНАХ ТЕШ

СурхотӀа а ӀаьлийЮрта а бахача наха Сурхахински номер 114 йолча хоржамий округе гӀолла республика халкъа депутаталла кандидат оттаваьв Аушев Хьасолта Къамбулат.

1965 шера Орджоникидзерча Горски юртбоахама институт а яьккха, Назрановски юртбоахама управлене гостехнадзора вокххагӀвола инженер волаш къахьега волавелар Къамбулат. 1967 шера цу управлене керттера инженер хилар цох. ТӀехьагӀа ПМК-432 керттера механик, «Экажевский» совхоза керттера инженер.

«Экажевский» совхозе волча хана Аушев Къамбулата балха юкъебоалабаь керда технически гӀирс хӀанз а боккха пайда луш ба боахама. Масала, 1975 шера совхозе хьаяьй картофелесортировальни пункт КСП-15. Кулгашца бе безаш хинна хала болх цу хана денз техникаца бу совхозе. 1976 шера, вай республика а ерригача регионе а эггара хьалха картофелесажалкаш хьалъюза автомашинаш эргаяьха тоайир совхозе. Кулгашца болх беш хинна 96 саг мукъаваьккхар цу гӀулакхо.

Аушев совхозе мел волча хана боахамо хьалхара моттигаш йоахар, машинно-тракторни парк лелаяра а цунна ремонт яра а республике яьржача социалистически яхье.

1983 шера района агропромышленни объединене председатела заместителалла эттар Аушев Къамбулат, хӀаьта кхо шу даьлча «Назрановски» яхача АПО председатела заместитель хилар из.

Укх пятилетка диъ шера машинно-тракторни парка къахьегама овсарле дӀаяхача пятилетка юкъерча хьокхамашка диллача 18 процент лакхъеннай. Цу юкъа агропромышленни объединене боахамашка 237 эзар сома маьха доагор, даьтта, ремонтни средстваш кхояьй, 320 механизатор кийчваьв.

Объединене иштта толамаш даха карагӀдаьннад ремонтни балха керда методаш юкъейоалаярах, рационализаторски гӀулакхаш дика леладеш хиларах.

Цу хьанъехьа дукха къахьега Къамбулата. Масала, цун инициативах, цо ше кулгал а деш керда початкоочистительни линеш хьалъяьй «Назрановский» а «40 лет Октября» а яхача совхозашка. Механизаторашца, агрономашца практически семинараш хиннай районе.

Аушев Къамбулата боккха теркам тӀабохийт общественни балха. Каст-каста гу из механизаторашца къамаьл деш. Перестройках, гласностах, арендни подрядах, самофинансированех лаьца дувц партийни организаце бюро член волча цо.

Аушев Къамбулата къахьегама сий деш массехказза белгалваьккхав из грамоташца, баркал аларца. «Ветеран труда» яха медаль еннай цунна.

А. САГОВ.

ГӀишлонхой бригадаш: проблемаши де дезараши

ЛоархӀаме гӀулакх

Багара бага эцаш, нах мел гулбеннача моттиге ювцаш я Грозне хинна Нохч-ГӀалгӀай АССР гӀишлонхой отрядий слет. Цига белгалдаьккхар, гӀишлош хьалъяра болх вай республике эсала лелаш хилар. Дукха капитальни вложенеш юс пайда ца эцаш. Цудухьа чӀоагтӀа садуаш да наха чуӀе фусамаши соцкультобъекташи хьалъеча даькъе этта хьал. Дале а, хӀара шера договорни балхаш дара Нохч-ГӀалгӀайчера кхыча регионашка дӀаух эзараш-эзараш гӀишлонхой, специалисташ, студенташ. Цу тайпара «лазараш» долаш да Сунженски районе а.

— Объекташ хьалъеча гӀишлон материалаши нахи тоъаш ца хиларах мел доккха зе доал хьахьокхаш дола массехк масал доаладергда аз, — аьлар Сунженски райисполкома планови отдела начальника Губанова Лила Хамидовнас. — Серноводске хьалде доладаьдар цхьацца квартира чуйола кхо цӀа. Нормативни ханага диллача ялх бетта даьдала дезаш дар уж. ХӀаьта укхазара балхаш диъ шера дӀаьхделар. Кхозза дукхагӀа ха яйшар ГӀажий-Юртара шишша квартира чуйола 10 цӀа хьалдара. Цу тайпара моттигаш я «Победа» яхача колхозе, кхыча боахамашка.

Соахка районе хьалъе лаьрхӀадар 5999,5 квадратни метр нах баха фусамаш. Цхьабакъда, хьалъе аьттув баьнараш царех 83 процент гаргга мара яц. Пайда ца эцаш йисар бӀаь эзар сом капитальни вложенеш.

Кхы дикагӀа хьал дац соцкультобъекташ хьалъеча а. ДӀадахача шера дӀа да луш йисар Карабулакера 140 моттиг йола берий беш, тӀехьа яьлар районни больница терапевтически корпус. Пайда ца эцаш дисад 87 эзар сом. Иштта ледара лел гӀишлон-монтажни балхаш делга а.

Геттара цецвоаккхаш да гӀишлон балхаш дара нах тоац яхац дувцар. Юкъера лаьрхӀача хӀара бӀаьсти районера выписка ю щи эзар совгӀа саго. Къайле яц, уж договорни балхаш де уха нах болга. Дукха ба вӀалла выписка ца еш дӀаухараш а. Масала, духхьал Галашкара, Мужечара, Алхастера хӀара шера аравоал 1000—1200 саг. Царех дукхагӀбараш гӀишлонхой ба, е гӀишлош хьалъяра эша говзалаш йоахнаш ба. Мел накъадаргдар цар кулгаш социальни даькъе чӀоагтӀа тӀехьайисача цу кхаь юрта.

ХӀана дӀаух нах? Из хаттар дир аз Бадыргов Рашида Ӏумарга.

— Пхийтта шера договорагӀа балхашка ихав со, — аьлар цо. — ХӀанз а из де уйла йолаш ва. Сон са вежарийи ца кхоачаш моттиг йисайий-те? Тха кулгаша хьалъяь объекташ дукха я Новосибирски, Харьковски, Костромской областашка, кхычахьа. Юкъера лаьрхӀача хӀара бетта 800—1000 сом алапи эцар тхоах хӀаране. Къамаьл дац, иззал ахча доагӀаш хилча, вай республикера ког арабоаккхаргбацар оаха.

Рашид тайп-тайпара гӀишлонхочун говзалаш караерзаяь ва. Эше из ва дахчан пхьар, эше бетон йоттаргья, кирпишк юлларгья, штукатурка ергья.

Договорни балхаш леча хана нийслуча халонех дувца аьнна шийга дийхача Бадыргова аьлар:

— Бакъдар ала деза, са белгало яьлча денз боад къовлабаллалца са ца лоӀаш болх бу оаха. Цу тӀа Ӏо тӀатоха дезалца къастарах йола сагото, дика боаца кхача, дега тоам беш доаца вижар-гӀаттар. Бахьанаш-м кхы а дукха да. Цул совгӀа, цигара хаоттам вайчун тара хилац, дӀаӀама везаш хул цунга.

— МалагӀа объекташ яр оаша цига хьалъяьраш?

— Хьайбашта лаьрхӀа корпусаши желаши, школаш, столовеш, нах баха цӀенош. Иштта кӀезига хилац ремонташ а. Царех а дика мах лу.

Дуккхача шерашка договорагӀа балхашка ухаш ва Хашиев Бахьауддин а. Бадыргова дувцар бакъ хилара тешал ду цо.

— НонагӀа болчар дувц договорагӀа ухача гӀалгӀаша шоаша къахьегац, шоашта когаметта «бичашка» болх а байташ, уж Ӏийне бийша бада, яхаш. Бакъдий из? — хаьттар аз Хашиевга.

— Из къамаьл дувцар со волча хьавайта, — велавелар из. — Фаьлгаш да уж. Ше кхо ца веш къахьег цига хӀаране. иттане де дезар ше цхьанне а деш. «ДӀаьха» сомаш хозахета хьателаш моттигаш яц цига.

— Со кхычахьа балхаш деш лела бархӀ шу да, — аьлар ГӀажий-Юрта вахача Зангиев Жабранла. — Адресаш бе-бе да: Тюмень, Новгород, Курган. ЦаӀ да цига со вашаш: материалашца дика Ӏалашду. Нагахьа санна цхьан юкъа уж йоацаш висача, воха везац. КӀеззига мукъне хьо тохалой, корайоагӀа хьу, кирпишк, шифер. Масала, материалаш Ӏа Ӏайха Ӏалашйой, царех шоаех а уж лохаш а дӀадахар хьоца договор даьча боахамо е организаце дизза меттаоттаду. Вай республике цу тайпара хӀама хиннад, аьнна, хезадац сона.

— Со цӀагӀа Ӏе а районе болх бе а раьза ва, — аьлар Бадыргова. — Мегаьд, договор оттадергда, болх дӀаболабергба. ТӀаккха фу де деза гӀишлон материалаш йоацаш вусе? Пенашта эша кирпишк, шлакоблока ювцац аз, уж маэшша вай республике хьае таронаш я. Керттеръяр — хьу. Из-м йоккха дефицит ма йий СибарегӀен районашка а. ЧӀоагтӀа садуъ оаха укхаза тхоай болх лерттӀа дӀа ца бахари кхыча регионашка тхоай хоттаденна бувзамаш хадари кхераш.

— Договорни балхашка ухача наха дувцар кхетаде йиш йолаш да. Дуккхача шерашка леладаьр цхьан дийнахьа дӀатасса атта дац царна. ХӀаьта а, тахан хӀаране уйла е еза шийна республике динза даргдоацача гӀулакхий, хьаӀайнача проблемай. Цу хьакъехьа фу хет шоана? — хаьттар аз Бадырговга.

— Парте обкомо тӀанийцар цӀенхаштта программа я, — жоп делар цо. — Нагахьа санна из чакхъяккха цун низ кхоаче, цӀагӀа Ӏе дош лу оаха. Кхы цхьа хӀама да дувцанза дита йиш йоацаш. Объекташ хьалъяь ца Ӏеш, кхыча регионашка гӀишлон материалаш хьаеш хинна нах кӀезига бац. ХӀанз укхаза дӀаходахьа деза цар из гӀулакх. ТӀаккха гӀишлонхой болх дикагӀа дӀагӀоргба.

Договорни балхашка ухача наха юкъе цхьаь паӀ вац вай республике эттача хьалах дог ца лазаш. Слете дийца къамаьлаш дег чу дийшад царна. Долче, деррига де деза тӀанийца решени йизза кхоачашъяра.

М. КАРТОЕВ.

Редакцегара:

Хьамсара гӀишлонхой! Нагахьа санна гӀишлон организацешца договораш еча хана йолаш йола положенеш телхаеш, цхьацца бахьанаш а доахаш болх тӀехьатеттаж, договорегӀа лаьрххӀача тайпара гӀишлон материалашца, транспортаца, кхыйолча техникаца кулгалхой бехкагӀа шоаш Ӏалаш ца деш моттигаш нийслой, оаха дех шута цу сахьате тхога хоам бар. Тха телефонаш: 22-45-57, 22-84-68, 22-75-81.

Нов. Х. С. Эжаевна Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Дуккхача шерашка беркате болх барах, производственни планаш кхоачашъеча доккхий толамаш дахарах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Эжаев Хасим Сайпаевича — «Грознефтеоргсинтез» яхача объединене сейсмически парте оператора.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный
1990 шера 25 январь.

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаташ харжара йолча окружной хоржамий комиссешка

(ДIахододар. Доладур 1-ча оагIо тIа).

Эльмурзаева Ганга Бекхановна, 1960 шера яьй, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета студпрофкома председатель, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 19 йолча Хмельницки хоржамий округе гIолла

Арсемиков Кагир Шовдербиевич, 1938 шера ваьв, автомобильни наькъий специализированни управлене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Магомадов Насруди Ножаевич, 1955 шера ваьв, ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома студенчески отрядий областной штаба командир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Наприенко Владимир Сергеевич, 1945 шера ваьв, Грозненски авиаотряда, ТУ-134 яхача самолета командир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хизбулаев Инал Шестдибирович, 1951 шера ваьв, «Грозныйплодоовощторг» объединене генеральни директора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

ЗАВОДСКОЙ РАЙОН

№ 20 йолча Ашхабадски хоржамий округе гIолла

Газимагомадов Махмуд Тукаевич, 1949 шера ваьв, «Чеченингушстрой» ПСМО СМУ-6 начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Ибрагимов Шахрудин Хамзатович, 1948 шера ваьв, «Грозавтотехобслуживание» яхача производственни объединене директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 21 йолча Верхоянски хоржамий округе гIолла

Закаев Рамзан Гезимагомедович, 1954 шера ваьв, КПСС Заводской РК КПСС шоллагIа секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Янин Геннадий Сидорович, 1937 шера ваьв, «Грозэнерго» ПОЭЭ генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 22 йолча Гагарински хоржамий округе гIолла

Юрков Геннадий Борисович, 1936 шера ваьв, «Грознефтехимремстрой» треста управляющи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 23 йолча Индустриальни хоржамий округе гIолла

Абдулаев Владимир Александрович, 1949 шера ваьв, Заводской райисполкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Волобуев Геннадий Павлович, 1937 шера ваьв, «СевКавНИПИнефть» яхача института лабораторе заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хажалиев Ваха Абуевич, 1936 шера ваьв, «ПОГНОС» медсанчаста лор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хамзаев Абдулла Дагуевич, 1952 шера ваьв, «Грознефтехим» НПО генеральни директора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чахкиев Идриса Мухьмад, 1934 шера ваьв, «Чеченингушмежлесхоз» яхача республикански производственни объединене председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 24 йолча Заводской хоржамий округе гIолла

Даниленц Валентин Митрофанович, 1942 шера ваьв, КПСС обкома отдела заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мальсагов Махьмада Iайшет, 1953 шера яьй, кхачан комбината кхачан лабораторе начальник, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 25 йолча Кировски хоржамий округе гIолла

Дагаев Вага Баудинович, 1938 шера ваьв, Грозненски биохимически завода директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Колесников Анатолий Алексеевич, 1933 шера ваьв, Н. Анисимова цIерагIча НГНПЗ мастер, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Онегов Владимир Иванович, 1957 шера ваьв, № 6 йолча военизированни пожарни часта начальник, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

№ 26 йолча Менделеевски хоржамий округе гIолла

Дагадин Юрий Васильевич, 1939 шера ваьв, «Грозэнергоремонт» яхача производственно - ремонтни предприяте слесарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Кадиев Хусаин Магомедович, 1949 шера ваьв, «Грознефтехим» НПО опытни завода директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Румянцев Юрий Ильич, 1931 шера ваьв, юстице министра заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Уллубиев Ахьяд Харунович, 1957 шера ваьв, «Чечингстрой» ПСМО гIишлошъяра механизаци еча треста управляющи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 27 йолча Новоалдынски хоржамий округе гIолла

Магомадов Леёч Бакаевич, 1947 шера ваьв, «Чечингстрой» ПСМО № 7 йолча СМУ монтажник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Межидов Увайс Мусиевич, 1936 шера ваьв, «Кавказспецстрой» треста Грозненски спецСМУ начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Умаханов Саламо Умаханович, 1942 шера ваьв, «Стройиндустрия» яхача ПО генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 28 йолча Строительни хоржамий округе гIолла

Батаев Саид Саидович, 1934 шера ваьв, химически мехкдаьтта чакхдоахачен промышленноста болхлой профсоюза обкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Джунаев Ахмад Бекаевич, 1952 шера ваьв, «Чечингстрой» ПСМО парткома секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мурдалов Ахмед Хашумович, 1937 шера ваьв, «Чечинггражданстрой» объединене керттера инженер, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Султыгов Суламбика Иоакъап, 1963 шера ваьв, Нохч-ГIалгIай хладокомбината грузчик, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Упрунин Алексей Алексеевич, 1951 шера ваьв, Советски Эскара эпсар, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 29 йолча Тамански хоржамий округе гIолла

Валапов Иса Саидович, 1942 шера ваьв, НГIАССР граждански оборона штаба начальника заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Магомадов Закир Мирзоевич, 1937 шера ваьв, Кавказски территориальни координационно - вычислительни центра начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Музаев Кюре Абдулмуталипович, 1951 шера ваьв, халкъа депутатий Грозненски горсовета исполкома председатела хьалхара заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Черный Юрий Алексеевич, 1954 шера ваьв, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ парткома секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 30 йолча Чернышевски хоржамий округе гIолла

Акаев Иса Лечаевич, 1957 шера ваьв, Шерипова цIерагIча ГНПЗ № 7 йолча цеха слесарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Петренко Анатолий Николаевич, 1950 шера ваьв, НГIАССР КГБ отдела начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Умаров Мухари Умарович, 1924 шера ваьв, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически института ректор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 31 йолча Центральни хоржамий округе гIолла

Героев Хьадийса Ювсап, 1939 шера ваьв, «Чечингаз» производственни объединене директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Тарамов Борис Петрович, 1951 шера ваьв, ГрозНИИ партбюро секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чиж Николай Михайлович, 1938 шера ваьв, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома партийни тIахьожама комиссе председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОН

№ 32 йолча Некрасовски хоржамий округе гIолла

Албастов Ибрагим Абуевич, 1936 шера ваьв, НГIАССР бытовой гIулакхаш дара министра заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Потемкин Леонид Петрович, 1945 шера ваьв, Грозный станце локомотивни депо электровоза машинист, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 33 йолча Краснофлотски хоржамий округе гIолла

Кондратенко Леонид Петрович, 1952 шера ваьв, «Промавтоматика» НПО опытни завода токарь, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Расаева Зура Лечевна, 1954 шера яьй, Грозненски кога гIирса фабрика комплектовщица, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 34 йолча Ярославски хоржамий округе гIолла

Богач Владимир Васильевич, 1955 шера ваьв, «Нефтепромавтоматика» СПКБ отдела заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Криволапов Вадим Алексеевич, 1951 шера ваьв, Грозный станце локомотивни депо машинист-инструктор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чекмазов Николай Константинович, 1952 шера ваьв, «Октябрьнефть» НГДУ инженер, г. Грозне вахаш ва.

№ 35 йолча Магистральни хоржамий округе гIолла

Абубакирова Айзан Сайдахмедовна, 1965 шера яьй, хлебокомбината рецептурщица-тестовод, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 36 йолча Мичурински хоржамий округе гIолла

Дошукаев Муса Хусейнович, 1943 шера ваьв, «Силуэт» производственни объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Моллаев Адлан Хусейнович, 1958 шера ваьв, СПТУ-7 дешархой профкома председатель, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Осмаев Амин Ахмедович, 1948 шера ваьв, Октябрьски райисполкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Умарсултанов Вахид Османович, 1950 шера ваьв, НГIАССР Союза художника правлене председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 37 йолча Ханкальски хоржамий округе гIолла

Вагапов Хабибула Баудинович, 1932 шера ваьв, Грозненски электромеханически завода бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Гайтукиев Руслан Ибрагимович, 1940 шера ваьв, № 2 йолча вспомогательни йолча школа-интерната директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Усманов Лема Вахаевич, 1955 шера ваьв, Аргунски пачхьалкхен историко-архитектурни Iаламен музей-заповедника отдела заведующи, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

№ 38 йолча Войковски хоржамий округе гIолла

Долгова Надежда Андреевна, 1946 шера яьй, машинаькъа Грозненски отделене № 43 йолча тика продавец, парте яц, г. Грозне яхаш я.

Опришко Александр Алексеевич, 1934 шера ваьв, «Промавтоматика» НПО генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 39 йолча Кузбасски хоржамий округе гIолла

Соколов Петр Алексеевич, 1945 шера ваьв, Советски Эскара инарал, КПСС член.

№ 40 йолча Багратионовски хоржамий округе гIолла

Ахмадов Муса Хазарович, 1951 шера ваьв, «Пригородный» совхоза директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Далаков Абубакара Салман, 1944 шера ваьв, туризмеи экскурсийн Нохч-ГIалгIай областной совета председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Юркова Галина Игоревна, 1949 шера яьй, № 46 йолча юкъерча школа директор, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 41 йолча Островски хоржамий округе гIолла

Байдаев Исраил Алиевич, 1946 шера ваьв, «Грознефть» ПО технологически транспорта Октябрьски управлени колонна начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Ефремов Юрий Иванович, 1937 шера ваьв, «Грознефть» ПО Октябрьски УБР буровой мастер, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

№ 42 йолча Нахимовски хоржамий округе гIолла

Бугаев Абдул Махмудович, 1949 шера ваьв, Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета советски общества истори кафедра доцент, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Юдин Александр Александрович, 1951 шера ваьв, Советски Эскара эпсар, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Спиридонов Анатолий Яковлевич, 1933 шера ваьв, машинаькъа Грозненски отделени начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 43 йолча Вологодски хоржамий округе гIолла

Пушкин Александр Васильевич, 1953 шера ваьв, НГIАССР прокурор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Цобаев Хасу Хусейнович, 1952 шера ваьв, Октябрьски райисполкома РОВД вокхкагIвола участкови инспектор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 44 йолча Свердловски хоржамий округе гIолла

Шутин Владислав Петрович, 1945 шера ваьв, КПСС Октябрьски райкома хьалхара секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 45 йолча Урицки хоржамий округе гIолла

Саакон Григорий Мосесович, 1938 шера ваьв, ВОС УПП производственни юххьанцарча организаце председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Умхаев Лечи Салманович, 1954 шера ваьв, «Чидорремстрой» треста управляюще заместитель, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Яковлев Владимир Николаевич, 1947 шера ваьв, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома отдела заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОН

№ 46 йолча Ильичевски хоржамий округе гIолла

Тумсоев Евгени Вахаевич, 1939 шера ваьв, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 47 йолча Ташкалински хоржамий округе гIолла

Дзейтов Мухьмада ХIарон, 1951 шера ваьв, КПСС Старопромысловски райкома хьалхара секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Залзаев Замбек Замаевич, 1948 шера ваьв, НГIАССР социальни Iалашон министра заместитель, пособеши пенсеши хьожадарен дIададарен центра начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Удугов Мовлади Сайдарбиевич, 1962 шера ваьв, республикански кагирхой центра «Курьер» агентства председатель, КПСС члена кандидат, г. Грозне вахаш ва.

№ 48 йолча Катаяновски хоржамий округе гIолла

Агуев Висит Хамидович, 1937 шера ваьв, 1572 автоколонна водитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Катков Валери Владимирович, 1963 шера ваьв, ВЛКСМ Старопромысловски РК хьалхара секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мацаев Шахид Махмудович, 1930 шера ваьв, № 2 йолча мебельни фабрика директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Маходаев Яраги Магомедович, 1953 шера ваьв, «Чечингстрой» гIишлонмонтажни производственни объединене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Магомадов Мухтар Марзабекович, 1939 шера ваьв, экономически Iилмай доктор, Грозненски мехкдаьтта института политэкономе кафедра заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Сайдулаев Султан Усманович, 1941 шера ваьв, юридически консультаце заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Садулаев Магомет Генасович, 1942 шера ваьв, 1572 автоколонна начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Яндиев Мухьмада Ахьмад, 1944 шера ваьв, Старопромысловски района прокурора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 49 йолча Южни хоржамий округе гIолла

Барминский Адольф Георгиевич, 1937 шера ваьв, геофизически тохкамий Iилматохкама института директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Висаитов Мурат Саккаевич, 1937 шера ваьв, «Чечeнингушводмелиорация» объединене начальника хьалхара заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Гагиев Бахьаудина Есингири, 1950 шера ваьв, «Грознефть» ПО Грозненски УТТ керттера инженер, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Гадаев Султан Дидиевич, 1938 шера ваьв, «Ростекстильторг» Нохч-ГIалгIай республикански предприяте директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Луньков Вячеслав Васильевич, 1938 шера ваьв, ДОСААФ Нохч-ГIалгIай областной комитета председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Муртаев Асламбек Ахмедович, 1937 шера ваьв, «Чеченингушагропромстрой» объединени совета председатела заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Румянцев Евгений Петрович, 1948 шера ваьв, «Грознефть» объединене производственни гIулакх дара центральни база пхьар, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Тамасов Роберт Аветович, 1946 шера ваьв, «Чеченингушглавснаб» керттерча территориальни управлени начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Умаров Абдул Абдул-Хамидович, 1954 шера ваьв, 1436 автоколонна начальника заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Чертоев Иса Алиевич, 1949 шера ваьв, 1737 автоколонна эксплуатаце отдела начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 50 йолча Жигулевски хоржамий округе гIолла

Щербин Николай Александрович, 1939 шера ваьв, «Грознефтемаш» завода директора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 51 йолча Ленинградски хоржамий округе гIолла

Неделькова Любовь Леонидовна, 1937 шера яьй, КПСС обкома отдела заведующи, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

№ 52 йолча Библиотечни хоржамий округе гIолла.

Хачатуров Рафаэль Минасович, 1932 шера ваьв, «Грознефть» объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 53 йолча Горьковски хоржамий округе гIолла.

Абубакиров Джунид Идрисович, 1954 шера ваьв, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически института политэкономе кафедра вокхкагIвола преподаватель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Ахматханов Заку Израилович, 1919 шера ваьв, курортай управлени профсоюзий областной совета курорташта гIулакхаш дара комбината директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Ильин Юрий Иванович, 1937 шера ваьв, «Старогрознефть» НГДУ участка начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 54 йолча Бутенковски хоржамий округе гIолла

Баснукаев Муса Шамсудинович, 1952 шера ваьв, историн, экономикин, социологин Нохч-ГIалгIай Iилматохкама института экономика отдела вокхкагIвола Iилма болхло, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Бондиков Анатолий Иванович, 1941 шера ваьв, Старопромысловски района инвалидий общества председатель, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Бахтаров Хасаин Хусейнович, 1951 шера ваьв, Старопромысловски РОВД йолча охрана отдела начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мкртичан Альберт Андрясович, 1940 шера ваьв, «Оргтехника» грозненски производственни объединене генеральни директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Торчинов Мурат Муратович, 1933 шера ваьв, «Союзавтоматстром» Ерригсоюзни Iилма-производственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни завода директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 55 йолча Маяковски хоржамий округе гIолла

Калугина Ольга Константиновна, 1953 шера яьй, «Старогрознефть» НГДУ инженер-энергетик, парте яц, г. Грозне яхаш я.

Мугадаев Майрбек Абдул-Межидович, 1938 шера ваьв, «Гроэтрубопроводстрой» треста управляющи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 56 йолча Трансмашевски хоржамий округе гIолла

Ахильгов Аюпа Ахьмад, 1933 шера ваьв, Старопромысловски торгово-рознични объединене директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Батлук Николай Гаврилович, 1921 шера ваьв, тIемен къахьегамен ветераний городской совета председатела заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Горшенев Анатолий Григорьевич, 1938 шера ваьв, СУТТ профкома председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Дахкильгов Даутхана Тимур, 1931 шера ваьв, № 3 йолча горбольница керттерча лора заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Цакаев Руслан Узудиевич, 1956 шера ваьв, НГIАССР прокуратура следственни отдела прокурор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

№ 57 йолча Нефтемайски хоржамий округе гIолла

Дакуев Ваха Селиевич, 1957 шера ваьв, «Силуэт» ПО филиала «Пушинка» директор, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Куценко Витали Александрович, 1938 шера ваьв, КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Лутовинов Юрий Александрович, 1929 шера ваьв, «Грознефть» ПО Старогрозненски УБР начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

(ДIахододар хургда).

ДОЗАЛ ДЕХЬАРА

Венгерски столице хилар гонахьара Iалам лораделга хьаллоацачар демонстраци, из чакхъяьккхар нийс альтернативни организаце.

Цун доакъошхоша петици дIаелар республика цхьайолча министерствайи ведомствайи викалашка. Цар тIа белгалдаьхад Будапешта гонахьара Iалам лорадара даькъе эффективни мероприятеш чакхъяха эшарца дувзаденна дола дIадехараш.

Демонстраце дакъа лоацаш вар массехк бIаь саг.

СУРТА ТIА: Будапеште экологистий манифестаци йолча хана.

МТИ — ТАСС телесурт.

СЭВ-и юкъаревропейски вIаши цхьана гIулакхаш леладари

СЭВ Секретарната советникаца Угаров Сергейца къамаьл деш ва АПН лаьрхха корреспондент Драбкин Александр.

— Дукха ха йоаццаш Софии хиннача Совета сессе 45-ча заседане СЭВ-а реформа яра дош керттера дар. ХIаьта, юкъараевропейски вIаши гIулакхаш леладеча малагIа лоархIам болаш да из?

— СЭВ-а реформа яра процессои малхбузеневропейски интеграционни процесса «кердача динамикон» керттерча даькъе белгалбоаккх Европа дегIакхувлара никъ. Малхбузехьарча специалисташа лерхIачох, перестройкас континента масштабашка кооперации дIайоаржае таро елар. Из Малхбоален а Малхбузен а боккха лоархIам болаш да, хIана аьлча, шаккхе оагIув хано керттера дIадехачоа хьалхашка жоп дала дезача этта: мадарра аьлча, дунен рынке шоай конкурентоспособность лакхье езача эттаб.

Укхаза, цхьаккха шеко а йоацаш, ала йиш я Малхбузехьара низбола гIозараш СЭВ-е а Совета члений-мехкашка а реформаш чакхъяхарца хьаштдолаш ба, аьнна. Цул совгIа, малхбузехьарча специалисташа цхьаццадола практически де дезараш белгалдоах. Масала, царех да рыночни экономикана лаьрхIа специалисташ кийчбеча новкъостал дар, инфраструктура, промышленни предприятешта сервиса модернизаци еча кредиташ далар, цхьана предприятещ хьаеча кредит лургхилара гаранти ялар, малхбоаленевропейски мехкаш дунен халкъашта юкъерча организацешта — ГАТТ, МВФ, Дерригдунен банка юкъедахара новкъостал дар, цхьана пайда эца йиш йолча экономически механизмашка, стандарташка хьежжа юкъараевропейски экономически интеграци яра перспективни планаш оттаяр.

— Хетлу, тхьайса латтача хиллачул тIаьхьа санна.

— Этта хьал цхьаккха дика а ништа лархIа аьлча, Малхбузени деш дола новкъостал дац, цхьа а кийле йоацаш дац, из белгалдоаккхаргда: Софи хиннача СЭВ сессе заседане а. Вешта аьлча, из бахьана да: рыночни механизма центральни планированни елга хувцаре тIаерзаэль йола реформаш хьалхара. Из тезис хIанз цун теркам тIаозаш йола ма шин башхало я. Цкъа далеш из хьалхадоахаш, малхбузен специалисташа йоах, Малхбузехьа реформаш наькъаш тхо социалистически экономика капиталистически гIертац. Шолагl-

дале, хьалхоз укх тайпара къамаьлаш, Европе айхха бувзамаш оттадарга бодаш бола хьакъале никъ — из СЭВ-ра малхбоаленевропейски мехкаш арадалар бац, хIаьта, Малхбузен Европаца нийсдича Малхбоалехьа йолаш йола «системни белгалонаш» дIаяхар ба. ЛоархIаме вывод латт, нагахьа санна, СЭВ-а, цун доакъошхой къаман реформашка юкъекхувлаш йолча принципий кIийлен тIа перестройка йой, Малхбоален Европе толаме реформаш ергхиларах. ТIаккха, къаман реформаш хьаллоацаргъя Малхбузехьарча экономически бувзамий оагIорахьара а СЭВе интеграци яро а.

— СЭВ члений-мехкаша мишта тIаэц уж условеш?

— Аз цхьа масал доаладергда. 1988 шера Венгре Европейски экономически сообществаца (ЕЭС) переговораш йолча хана цхьайола условеш белгалъяьхар. Практически оагIонга диллача, цар хьалхадоах госзаказаш минимумга кхаччалца кIезигделга, тахан йолаш йола предприятей автономи чIоагIъелга, маьхашта реформа елга, форинта лелара йола реальни валютни никъ юкъебоалабелга. Нагахьа санна, из частни ситуаци СЭВ дукхача оагIорахьара гIулакхаш леладара йолча механизмана перестройка яра белгалдаьхача лостамашца нийслича (иштта гу Совета сессе 45-ча заседане доакъошхошта из перестройка) къаьста гучадаргда, СЭВ реформашца де лерхIараш практически Малхбузехьарча экономически уйлан лостамашца доагIаш хилар. Къоастае езаш юс шин аспект: центральни планеи рынкеи вIаши гIулакхаш леладелга дIанийсдар, иштта реформана къаьст-къаьста этапаш чакхъяхара ханаш белгалъяхар.

СЭВ-е а Совета членашкахь а реформаш яро Европейски сообществаца (ЕС) леладеча гIулакхашка керда элемент хьакхолл. Вай гIоадбеш, мехкаш лоархIа пачхьалкхенашца цхьана кертера лоархI СЭВ къаьст-къаьстача пачхьалкхенашца леладу хувцамаш а санна керттера лоархIа. Цхьабакъда, теркал а еш цхьа йиш йиц, из малхбузенегIмански экономиста Юрген Нетцола белгалъяьккха из тенденци: СЭВ-ски сообщество СЭВ ца леладеш дола гIулакхаш, Советашкахь устройства керда формаш — цун къаьст-къаьстача хувцамаш дара бола ниэ хилар кхета а деш лелаш де залга.

СЭВ пачхьалкхенашкара экономически реформаша шийна аргIагIа Малхбоаленеи Малхбузенеи боахам лелабара условеш вIашкаоз. Товарно-ахчан отношенеш, социалистически доалалахьен бе-бе формаш дегIакхувларо, боахама организацеш шоай лоIаме хилар шердаро, арахьарча экономически балха кердача режимо — цу дерригне а, тIехьа тIайоагIача хана цхьатарра бокъо йола европейски экономически аре хьаяра йола кIийленаш хьакхолл. Вешта аьлча, из ерригача европейски мехкашкарча предприятешта, цар доалахьен формашка хьежжа доацаш, боахам лелабара дола цхьатарра хьалаш хьакхолларгда яхилга да.

— Цхьабакъда, из тIехьа тIайоагIача хана де лерхIар да. Мишта гу шоана ваханара Европа?

— Хьо бакълув, аз мел дийцачох дунхагIдар тIехьа тIайоагIача хана хургдар да. Бакъда, таханара реальность я Европе кхоъ дунен халкъашта юкъера группировка хилар: СЭВ, ЕС, паргIатта торговле гIулакхаш леладара йола Европейски ассоциаци (ЕАСТ). Царех тIеххьарча шинне леладеш дола гIулакхаш шерлуш латт. ЕАСТ а арахьа леладеча торгови гIулакхех 55 процент ЕС-ца леладу, хIаьта ЕАСТ мехкаша шоайла леладу торгови гIулакхаш — 15 процент мара хилац. Цунца гуш да ЕАСТ-а цхьадолча мехкий капитал ЕС-ца вIашагIкхийтталга. Масала, Швейцаре ЕС-ца духхьалара инвестици я. СЭВ мехкаша, вIашагIтеха рынок хьаяра тIехьа хилар теркал а деш, белгала ца даьккхача дяргдац, интеграци кIоргъяр — юкъараевропейски тенденци йолга. Софии сесси йолча хана белгал ма даккхара, СЭВ мехкаш дунен тIарча ерригача пачхьалкхенашца группировкашца, хьалхарча аргIагIа — европейскичарца вIаши гIулакхаш леладара лаьрхIа гучахьара маIан дола интеграци е гIертар да. Аз белгалдоаккхаргда: Советски Союз а, Европа кхоачо 90 процент гаргга экспорт, промышленно дегIаьдахача малхбузен мехкаша СЭВ членашта - пачхьалкхенашта хьаийтар йола 75 процент импорт. Дунен халкъашта юкъара группировка кайн доалошка гIолла Европа енкар экономика интернационализаци яра йолча тенденций дIадехарашта жоп лушдац. Европейски экономически аре хьаяро из кхерам юха боаккхаргбар.

(АПН).

175 миллион доллар — цу боараме ахча хьдийхад Бруклина (Бруклин Нью-Йорка районех цаI) Лахтехьарча Суде гIолла унахцIе лоараре министерствайга 32 шу даьнача Вероника Прегос (сурта тIа).

Цун бахьан трагически да, бакъда, вай кхерамерча заа из наха дIадовзийтача нийса хургда. Вероникас цхьан Нью-Йоркски больница СПИД-а вирусаца бIехь бола махах пайда нийцаб, ништта ца ховш пуи шийна Iоттабенний из. Цу махаца кхыча медицински болхаче пайда нийца хилийх а, бакъда, по из ше дарах хоам баь бац.

Вероникас шин коллега, моттигера унахцIеноп органаш цуе дIаоченний, во тIахьакъачу унахцIера адвоката яхачох, парна «бала а ловш Iазат а цхьа доктор верах» бехк бу.

Рейтер—ТАСС сурт.

КАГИРХОШТА—ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Укх денощка Гудермессе чакхъяьлар «Кагирхошта тIема-патриотически а интернациональни а кхетам балара наькъаши методаши, уж Даьхе лораяра кийчбелген» яхача тема хетаяь хинна конференци.

Конференце балха дакъа лаьцар партийни, комсомольски, досаафовски, спортивни организацей, «Знание» яхача общества, военкомата, районни культурен дешарен отделий викалаша, юххьанцарча тIема кийчоя хьехархоша, тIемен къахьегамен ветеранаша, бIухоша-интернационалисташа. Конференцена кийчо еча доккха дакъа юкъедихьар районе хьаьрча тIема патриотически а интернациональни а пропаганда яра йолча координационни центро, цунна кулгалдеш я парте горкома секретарь Г. И. Межиева. Советски эскаре гIулакх де баха ха тIаккхачанза а из тIакхаьча а бола кагирхой кийчбара гIулакхий хьалах йола анализ йир района тIема комиссара В. В. Портновс. Оборонни общества наькъехи декхарехи лаьца дийцар ДОСААФ обкома председатела заместитела нов. С.-А. Д. Тайсумовс. Ишгта конференце доакъошхоша шо-шоай районашкара балха опытех лаьца дийцар.

Цул тIехьагIа района тIема комиссара В. В. Портновс 70 афганца «БIухо-интернационалист» яха знак елар, царех цхьаболчарна правительственни совгIаташ делар.

Н. КРУГЛОВ,
ДОСААФ обкома отдела заведующе заместитель.

МУЗЕЙ ХЬАЙИЙЛАЙ

МОСКВА. Романа оагIонаш тIара легендашца дизза а долаш дешархошта кIоаргагIа довзача «Берда йистерча цIагIа-музей хьайийллай. Цунна дукха материалаш елар шоай фондашкара Москверча Октябрьски революцен а социалистически строительствай а архиво. Инициативни группа музей хьае йоалл, аьнна, хоам баьчул тIехьагIа, укхаза цу цIагIа баьхача шоай гаргарчар документаш а дахьаш нах аха болабелар.

Цу цIи хезача цIен пенаш тIа доал 20 совгIа мемориальни улг. Цхьабакъда, уж кхы а дукхагIа хила йиш яр. Укхаза правительства членаш баьха ца Iеш, болхлой, Iилманхой, артисташ, яздархой, полководцаш — дукха наха бовзаш бола нах бахар. Репресси яьчар квартирашка баха хувшабора халкъа цIаккха дицлургдоаца во хIамаш даьраш. Духхьал цу цIеношка баьхача наьха цIераш яхаро вай мехка драматически истори хьакхолл. Бе-бе хана правительства цIагIа баьхаб: Подвойский, Бухарин, Рыков, Цхакая, Землячка, Орджоникидзе, Демьян Бедный, Шверник, Лавренев, Серафимович, Хрущев, Димитров, Стасова, А. А. Андреев, Постышев, Цюрупа, Лысенко, Петровский, Артем Микоян, Сталина бераш: Светлана, Василий, НКВД кулгалхой, иштта кхыбараш.

ЦIихезача архитектора Б. М. Иофана проектагIа 1928—31 шерашкара дикагIйола технологи юкъекхувлаш хьадаьча цIен историех йола материалаш а теркам тIаозаш я.

СУРТАШ ТIА: 1) 30-ча шерашка денз укх цIагIа яхаш я музея совета председатель Тег-Егиазарян Тамара Андреевна. «Берда йистерча цIагIарча дуккхача драмай теш хиннай из;

2) музее баьхкараш СССР ЦИК СНК хьалхара цIа хьалдара историна хетаяьча стендага хьожаш ба.

В. ХРИСТОФОРОВА суртащ (ТАСС фотохроника).

Москве хьех шо деша а болх бе а

Реутовски хлопчатобумажни объединене № 101 йолча профессиональни училище

дIакхайкаду 1990—1991 дешара шера кхы тIа дешархой дIаэцилга ер специальносташ Iомае: прядильщица (ПК-100 машинаш тIен электронни управлени йолча БД-200 яхача пневмомеханически машинаш тIен болх бара), ровничница (автоматически устройстваш йолча машинаш тIа ленточницай болх бе а ховш), мотальщица, оператор.

Училище г. Москве центрера 15 минота мара ваха ца везаш я.

Иштта деша дIаэц «Красный текстильщик» яхача Серпуховски хлопчатобумажни объединене № 28 йолча Подмосковни училище а.

Училище кийчбу: хIамаш тегараш (пневматически, пневморапирни ткацки станокаш тIа болх бара), кийчача кIадан дикала тIахьожамхой, кIадашта басар дераш, ленточни ровничнии оборудоване операторащ, прядильщицаш.

Дешара ха 1 шуи 6 бутти, 6 бутт.

Деша а балха а дIаэц 8—10 класс образовани йола 15—30 шу даьнна кхалнах. Дешар совмещенни дешара планагIа хьех. 8—9 класс образовани йолча дешархой йиш хургья производственни дешарца цхьана общеобразовательни школе деша, юкъера образовани хилара дола аттестат а эцаш. Дешархой Iалашбу мах боацача кхозза буача кхачанца, форменни барзкъашца, учебникашца, паргIатача (хIара комнате — шишша саг) общежитеца, пропискаца.

Дешара ха къахьегама стажа юкъейода. Дешархоша бетта 30—70 сом стипенди нйду, цул совгIа, производственни практика йолча хана даьккхачох 75 процент а. Дийша баьннараштa дIахо деша таро лу. 4-чеи, 5-чеи, 6-чеи разрядий диплом лу, хIаьта, оценкаех 75 процент яраш «пхиаш» яле — «диплом с отличием» лу. Цо бокъо лу юкъерча лаьрххIача дешара заведенешка вступительни экзаменаш а ца луш деша отта, хIаьта, Лакхехьарча дешара заведенешка деша овтта безам бараштa — школа дошо медаль луш чакхъяьккхараштeн юкъера лаьрххIа дешара заведени «диплом с отличием» луш чакхъяьккхараштеи йолча льготех пайда эца.

Иштта льготни бокъонаш йолаш ба текстильнии яйгачея промышленноста Московски ерригсоюзни заочни института производстве болх беше дешаргдолаш деша овттараш а. Цу института филиал хьайийлай «Красный текстильщик» объединене ларда тIа. Вузашкеи техникумашкеи деша оттара кийчбеш подготовительни курсаш а я объединене. Училище чакхъяьккхараш болх беш хургба базови предприятешка. Царна цига паргIатача кагирхой общежитешка моттигаш лургья. Бетта 250—300 сом алапи хургда.

ХьабоагIаше болх бе дIаболабала безам болча мехкарий йиш я лакхе вай йийца специальносташ балха моттиге Iомае. Уж цар Iомаергья шин кIирагара кхаь беттага кхаччалца йолча хана.

Училищешка болх беш да музыкальни хьаьша-цIа, ерригa спортивни секцеш чуйоагIа спортзалаш, кружокаш: вокальни, аьхинга хIамаш яра, ло баккхарен хIамаш тегарен, художественни самодеятельноста, театральни студи, и. кх. дI. а.

Мехкарий, щo хьех Российски Федераце дикагIчарех йолча предприятешa.

Набор чакхйоал 1990 шера 17 феврале.

Деша дIаоттара ер документаш эш: бер дира дола тешал, хIаьта 16 шу даьннараштa паспорт (выписка а яь); образовани хилара документ, хIаьта 9-ча е 10-ча классе вагIачун — школера справка; 6 фотокарточка (3х4 см); г. Москве кхаччалца билет эцара эша ахча.

ДIахордар шоана ховргда объединене викалгара Савчук Евгений Васильевичагара 10 сахьат даьлча денз 13 сахьат даллалцен 16 сахьат даьлча денз 19 сахьат даллалцен, мукъача деношка а тIехь, укх адресагIа: г. Грозный, «Кавказ» гостиница, 2-гIа этаж, 208-гIа комната. Телефонаш: 22-31-55, 22-17-07.

Дешареи балхеи моттиге кхаччалца деша болхараш накъабоах викало.

Халкъа кхоллам

Оалдама гIаьзи

Вена цIеча дын баьри наIарга эттар,
— Ассалам Iалейкум, Оалдама
ГIаьзи, — аьлар цо.
—Ва Iалейкум салам, цIеча дын баьри.
Iовосса, чувола.
— Ва паргIата вац ше.
Хьа да вийна Iаьржа-маьри
Оашкархой тIийх ваьнна.
Кхыча пачхахьа кара дIавода.
Цул тIехьагIа вера
Из волча наIарга
Iаьржача дын баьри.
—Ассалам Iалейкум, Оалдама ГIаьзи,
— Ва Iалейкум салам,
Iовосса, чувола.
— Чу ва паргIата вац ше,
Хьа даь хьаьший-аьлий
Баьхкаб хьо волча.
Вера сирача дын баьри.
—Ассалам Iалейкум, Оалдама ГIаьзи.
— Ва Iалейкум салам, сирача
дын баьри.
Iовосса, чувола.
— Iовосса йиш яц ший
Чувала йиш яц ший.
Хьона йийха ягIар.
Кхычунга маьре йода.
Хи тIара ена цун къаьна нана
чукхаьчар,
— Хьона хьехар де да, даь воша
вац хьа.
Ма гIийла лаьтта бIарахьежаш,
Дахчан пандарах пIелг бет Iа, ГIаьзи.
— Со ваь са нана хьона бIаргабайрий
Вай наIарга иха говрбаьраш?
Хьа да вийна Iаьржа-маьри
Оашкархой тIийх ваьнна,
Кхыча пачхахьа кара дIавода,
аьлар шийга царех цхьанне
ШоллагIчо — Iаьржача дын баьречо,
Хьа даьх биса хьаьший-аьлий,
БоагIа хьо волча — аьлар шийга.
КхоллагIа вера сирача дын баьри,
Аьлар шийга цо,
Хьона йийха ягIа йоI
Тховсара кхычунга маьре йода.
— Хьай даьх бисача хьаьший-аьлий
гIулакх, делахь, —
Аьлар нанас, —
Хьа топа вегIа вале,
Iаьржа-маьри Оашкархой тIийх
варгвац.
Хьона егIаяле хьона йийхар
кхычунга маьре гIоръяц.

Баьхка хьаьший-аьлий хьакхаьчар.
«Ассалам Iалейкум, Оалдама ГIаьзи!
«Ва Iалайкум салам. Iодосса,
чудувла».
Iотеха, кхаьра уст бийна,
Царна гIулакх де кагирхой тIаоттабаь,
ДIавахар Оалдама ГIаьзи.
Ваха Оашкархой тIийна кIал
Iохайр из.
ТIавоагIача Iаьржача-маьра ды
къаьхкар.
— Аьъ, да венна ерг, хьо сенах
къехк, — аьнна говра
шод техар Iаьржача-маьре,—
Оалдама ГIаьзи пхийттара ваьннавац,
Цун ды пхера а баьннабац, — аьнна
Шод техар цо. ший дына цIаькха а.
— Со, Оалдама ГIаьзи, пхийттара
ваьннав.
Са ды пхера баьнна.
Тийшаболх бир ма алалахь.
Мажар теха кхесса чувахийтар
Iаьржа-маьри.
Цун корта баьккха, талсачу белла,
Ший дас шийна йийхача йоIа
НаIарга вахар Оалдама ГIаьзи.
Кхайка саг а вахийта, араийхар цо.
Шийна йийха ягIа йоI.
— Сона а хьайна а тийша болх
ца беш,
Араялалахь, хьо йоацаш со гIоргвац.
Из дына тIехьашка хоаяь,
Вена цIакхаьчар Оалдама ГIаьзи.
— ГIатта со ваь са нана, — аьлар цо.
НиI йийлла дуьхьала ера цунна нана
Да вийнача Iаьржача-маьре корта
Хьалчухехкар цIен юкъе гIолла.
— Са дас сона йийха хиннар
коа юкъе латт, хьачуйоалае.
Са даь хьаьший-аьлий гIулакх даьлча
Ховш хург ма йий хьо...
ИоIа тIехьа оарц кхаьчар.
Цунна дуьхьала отта гIо деш
арабаьлар цо мерза тIаийца
хьаьший — аьлий.
— Марша доагIалда шо, — аьлар
цар оарцагIа баьхкарашка.
Дезе дошув да шона, дезе дотув да,
Цига тоам хилар цунах.
Кхо уст бодаш бола яьй
Худара баьккхар ГIаьзе нанас
Цу тIара морд ца бохабеш, яь тIа
Халхаьяьлар из.

ДIаяздаьр ПАТИЕВ Султан.

МУЗЫКА—ТIЕХХОЗДАР

Сага духовни вахар, духовни дуне дIаьхийгIа, хозагIа ду музыко. Цудухьа бе-башха доацаш леладе йиш йолаш дац цунщара гIулакх. Музыка йовзийта а езалийта а еза бера хана денз.

Цхьабакъда, вай республикерча районашка дахача берашца из гIулакх доагтIача бесса леладара дуккха а новкъарленаш нийслу.

Музыка хьакъехьа, из бера сакхетамо тIаэцарца дувзаденна укх деношка тха корреспондента къамаьл хилар Грозненски музыкальни школа дешархочунца Аушева Зухрайца.

Корр.: Зухра, хьона музыка дукха мишта езаеннай?

— Музыка сона мишта езаеннай аьлча, са кхо-диъ шу даьлчахьа сай бера сакхетамца цIенхаштта ладийгIад аз музыкага. Амма, ала деза, юххьанца сона дезаденнараш иллеш дар. Аз наггахьа Iомадора Ротару Софияй, Пугачева Аллай, Лещенко Лева иллеш. Иоккха хила яьлча кхетадир аз, иллеши мукъамаши цаI доацаш шоллагIдар мегаргдоацаш хилар. ТIаккха са эIамига пианино а бар. Цу тIа аз пелгашца еш йола оазащ хезача мамас со музыканта тIайигар. Цо сога хьежа а хьежа, ер йиIиг сихха музыкальни школе дIачуле, аьлар. Цу хана са пхи шу даьннадар.

Сона сихха пианино а нийцар.

Корр.: ТIаккха яхарий хьо музыкальни школе?

— Яханзар. Тайп-тайпарча бахьанегIа массехк шера тIехьдаьлар из.

Бакъда, айса цIагIа тайп-тайпара мукъамаш Iома а деш, лекхар аз пианино. Юххера а са уйла кхоачашхилар. Сай мел дола каьхаташ кийч а даь, се яха а яха, школе дIаэттар со. Со дIа а нийцар цига.

Бакъхургдацар вIалла уйла хувца а ца луш, музыках чуенна со массаза а хьайоагIа аьлча. Школерча занятеша, цIагIарча гIулакхаша, общественни балхо готйича цхьайолча хана дагадохар сона музыкальни школа йита, аьле. Цхьабакъда, дикка уйла йича аз дагахьа соцам бора, музыкацара ца къаста.

Корр.: Зухра, малагIа музыка еза хьона дукхагIа?

— Аз уйла а ца еш аргда: классически музыка. Сона эггара дукхатIа веза композитор ва Вольфганг Амадей Моцарт. Сона иштта дукха еза Баха, Штрауса музыка. Цар музыкага ладувгIача хана гонахьа мел дар а дицлу сона, цхьа кхыча дунен тIа кхаьчача санна хеталу.

Са ханара дола бераш дерригаш а сох ца кхета а мег. ХIана аьлча, хIанз чIоагIа яьржа майий рокови музыка а. ХIаьта дукхагIча кагирхошта из дукхагIа а еза. Классически музыка езаш наггахьа мара нийслац са ханара бараштa юкъе.

Корр.: ТIаккха хьона мишта хет рок-музыка.

— Из харцахьа хила а мег, цхьабакъда, са дего тIаэцаш яц из. Цо музыка сий доадеш санна хет сона.

Корр.: Юрташка гаргара нах мабахий хьа. Хьа ханара йола йиIигаш а махургйий цар, царна дукха езий музыка? Хьайна цига зе деннад дувцал сона.

Бакъда. Дукха а са ханара йиIигаш я юрташка бахача тха гаргарча наьха. Хийла сона бохам боалаш моттиг нийсъеннай цига.

Телевизор чу гIолла классически музыка дIайолаелча, цу сахьате кхыйола программа хьатох цар, цига фильм хила мег вайна, аьле. Из-м цар бехк бац. Царна хьан йовзийтай е езалийтай музыка. Даггара эзача а цар теркам тIаувзараш да эстрадни иллеш. ДIатеххача, цар-м кхыметтел дукхагIча даькъе музыка урокаш а мича хул школе. Хилча а, цар дувцачогIа, музыках лаьца царна хьехаш хIама а дац.

Шеко яц, бIаьш долча бераштa юкъе хийла талант йолаш музыкант хургхилар.

Нагахьа санна, школашка кхы дIахо дар де таро еце а, каьхата пандар эца-м вIаштIехьдаргдар цар. Иинцлуш латташ йола къаман музыка юхадийне а из бераштa Iомае а мегаргьяр цунга гIолла. ХIаьта музыка, сога диллача, из тIеххозадар да.

Корр.: Бакълув Зухра. Юрташкарча школашка боагIаш бола теркам тIабахийтац дешархошта музыка езаялийтара. Музыка урокаш йолча школашка а из хьехаш барех дукхагIа бараш а лаьрххIа йола музыкальни образовани йолаш бац. ХIаьта, эшаш йола музыкальни инструменташ а яц школашка. Из майрра ала йиш йолаш я со Сунженскии Назрановскии районех лаьца.

Цунца дувзаденна цу гIулакха къоаргта уйла йича бакъахьа я республика халкъа образоване викалаша.

Т. МАЛЬСАГОВА.

СПОРТА ХОАМАШ

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

ДIадахача кIира дукха яхьаш чакхъяьлар вай республика спортсменаша дакъа а лоацаш. Иштта, масала, Челябинске классически хьисапе кIалтохаргах латара СССР хьалхле яккхара зональни турнир хилар. Цига дакъа лоацаш бар 1972—73 шерашка баь кагий нах. Профсоюзий ВДФСО Российски Республикански Совета командана юкъевоагIаш вар вай республикерча ДЮСШ-а виъ спортсмен.

Низткъала чакхъяьлар уж яхьаш. Тамаш а яц. ХIана аьлча, цига бар СССР, шоай республикашка яхье хьалхле яьхараш а призераш а. Цу яхьашка къаьстта белгала хилар Октябрьское яхача юртарча юкъерча школа дешархо Вараев СаIиди (50 кг.) Грозерча № 13 йолча юкъерча школа дешархо Хаимов Артури (97 кг.). ЦаI шоайла кот ца воалийташ яхьашка хьалхара моттигаш яьхар цар. Цунца цхьана, шиннена а бокъо елар СССР хьалхе яккхара 20—24 марте городе Свердловске хургйолча яхьашка дакъа лаца.

ВОЛЕЙБОЛ

СССР «А» класса цхьоалагIча лиге дакъа лаца бокъо яккхара тIатеIIа дIзхьош я волейболах ловзара РСФСР «А» класса командашта юкъера турнир. ХIаранена юкъе йиъ-йиъ а йолаш, ялх группана йийкъай уж. Вай подгруппе Грознерча командаца ловзаш я Владимирера, Белгородера, Ставрополера яраш. Вай «Автомобилист» яхача командa юкъебоагIараш къона спортсменаш ба. Чакхъяьннай йиъннех хьалхара ши тур. Хьалхарьяр вай командана аьттув боацаш чакхъяьлар. Из эшайир цхьатарра счет 3:0 йолаш Владимирерча, Белгородерча спортсменаша, хIаьта ставропольцаша счет 3:1 йолаш.

«Автомобилиста» тренера нов. Мацукатова хетачох, иштта из нийсделар цу тайпарча турниращка дакъа лацара вай спортсмений опыт эIамига хиларах. Тамаш е езаш хIама а дац из. ХIана аьлча, цу турнирага кийчлуш, ахча доацаш цхьанна командаца ловза йиш хиланзар цар.

Городе Ставрополе чакхъяьннача шоллагIча туре вай команда дикагIа лайзар. Цар счет 3:2 йолаш эшабир фусамдай. Бакъда, подгрупе хьалха йоагIача Владимирерча, Белгородерча командашта духьалъотта низ тоъанзар.

ХIанзарча, вай командана хала йолча хана новкъостал де, оарцагIбала беза, аьнна хет цун спортсменашта алапи телаш йола Нохч-ГIалгIай транспортни объединене, НГIАССР Госкомспорта кулгалхой.

К. ЕВЛОЕВ.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 ФЕВРАЛЬ.

ЕРА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — Мультфильмаш.
9.05 — Фильм-концерт.
10.05 — Берий сахьат (английски метта урокаца).
11.05 — «Двенадцать стульев» яха художественни фильм. 4-гIа сери.
12.25 — Коллаж.
12.30 — Ха.
13.00 — «Не могу не петь» яха концерт-очерк.
15.30 — М. Глинка.
15.50 — Коталон 45 шу дузаш. «Салтий мемуараш». «Истребитель танков» яха хьалхара фильм.
17.05 — Халкъа ашараш.
17.20 — Балабанов Валере планета.
17.50 — Фильм-концерт.
18.30 — Ха.
19.00 — «...Ялхайтта шу даланзеи бокхагIеи».
19.40 — «Двенадцать стульев» яха художественни фильм. 4-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — КВН-89. Финал.
23.50 — Ха.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Природоведение. 5-гIа класс.
8.55, 9.55 — Iилма-довзийтара фильм.
9.05 — Испански мотт. Iомабу 1-ра шу.
10.05 — Испански мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.35 — Биологи. 8-гIа класс.
11.05 — Мамаи, папаи, сои.
12.05 — Документальни фильм.
12.20 — «Не буду гангстером, дорогая» яха художественни фильм.
13.30 — Ритмически гимнастика.
14.00 — «Хлеб — имя существительное» яха художественни фильм. 8-гIа сери.
17.15 — Документальни фильм.
17.45 — Музыкальни открытка.
17.50 — Информационно-публицистически программа.
18.30 — Ха.
19.00 — Фигурни катани. Европа чемпионат.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.20 — Иллеш дIаоал С. Шаипова (нохчий меттала).
20.45 — Телефильм.
21.15 — «Яицъенна цIераш меттаоттаяр. Флоренский Павел».
21.30 — «Дама с собачкой» яха художественни фильм.
23.00 — «Юрмала-89».

2 ФЕВРАЛЬ.

IIIАЬРАСКА

I ПРОГРАМА

6.30 — 120 минот.
8.35 — Мультфильм.
8.45 — Документальни фильма премьера.
9.05 — Самодеятельни цирковни коллективай выступленеш.
9.55 — Саг. Лаьтта. Вселенни.
10.55 — Документальни фильм.
11.45 — «...Ялхайтта шу даланзеи бокхагIеи».
12.30 — Ха.
13.00 — Камера дуненга хьожа.
15.30 — «Баьццара лампа».
16.10 — Индонезе гIолла.
16.55 — «Сурт» яха старшеклассникашта дола ловзар.
18.25 — Коллаж.
18.30 — Ха.
19.00 — «Фестивала белгалонаш».
19.35 — «Игрушка» яха художественни фильм. (Франци, 1977 ш.).
21.00 — Ха.
21.30 — «Из хиннад... хиннад...».
21.50 — «Взгляд». яха программа.
23.35 — Бокххийчарна дола мультфильм.
23.45 — Ха.
00.10 — «Мистер Икс» яха художественни фильм. (1958 ш.).
01.40 — «Шире круг» яха эстрадни программа.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма-довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Природоведени. 2-гIа класс.
8.55 — Документальни фильм.
9.05 — Английски мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.35 — Истори. 8-гIа класс.
11.05 — Iилма-довзийтара фильмай программа.
12.05 — «Дама с собачкой» яха художественни фильм.
13.30 — Документальни фильм.
17.00 — Мультфильм.
17.10 — РСФСР городий телестудеш. Красноярск.
18.10 — Крымски татарий халкъа ашараш дIалохх С. Маметовас.
18.30 — Ха.
19.05 — Информационно-публицистически программа.
19.45 — Фильм-реклама.
19.50 — «Статуправлене хоам бу...».
20.05 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.20 — Фигурни катани. Европа чемпионат.
21.20 — Документальни фильм.
21.30 — Массанена йола спорт.
21.45 — «Предшественник» яха художественни фильм. 1-рен, 2-гIен сереш. (Премьера).

РАДИО

1 ФЕВРАЛЬ, ЕРА

7.30 Сихдалара баргал етта随.
7.40 Хоамаш.
7.55—8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30—9.00 Лирически ашараш (гIалгIай меттала).
11.15 «Патриот».
11.30 Дика товараш — дукхагIа (гIалгIай меттала).
11.45—12.00 Керттера критерий — дикал.
15.15—15.30 Нохч-ГIалгIай композиторий музыка. Хаоттам.
17.15 «Камертон».
18.00 Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30—19.00 Халкъа ашараш (нохчий меттала).

2 ФЕВРАЛЬ, IIIАЬРАСКА

7.30 «Юрта Iуйренаш».
7.45 Хоамаш.
7.55—8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 «Боахама расчета хьалашка» (нохчий меттала).
8.40 Музыка.
8.45—9.00 Поэзе минуташ (гIалгIай меттала).
11.15—12.00 Хьалхалаттача коллектива сурт (нохчий меттала).
17.15 Передачай программа. Хаоттам.
17.16 «ДоттагIий оазаш».
17.31 «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
17.46 Концерт.
18.00 Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 Музыка.
18.40—19.00 «Советаши вахари» яха радиожурнал.

Хоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 0—5, Грозне 1—3 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йоалаш йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 4—9 градус шийла,дийнахьа 2—6 градус йIайха йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместитела — 22-85-07; бехктокхама секретара — 22-84-68; отделий: партийни вахара — 22-53-12, промышленностеи транспортеи — 22-75-81, 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84, 22-90-66; культура — 22-64-75, 22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро—22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907. г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12, 22-54-04; промышленности и транспорта —22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05021. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 323.